Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 149 (13944) | 1975 оной июниин 26, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР К. Т. МУНКОЕВТО БУРЯАДАЙ АССР-эй НАУКА БОЛОН ТЕХНИКЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүдөө ажахын эрдэмэй хүгжэлтэдэ, дээдэ мэргэжэлтэдые бэлэдхэлдэ габьяатай байһанайнь түлөө хүдөө ажахын эрдэмэй доктор, профессор, Буряадай хүдөө ажахын институдай мал үсхэбэрилгын ба мал ажалай продуктнуудай технологиин кафедрые даагша Константин Тармаевич **Мункоевто Буряадай АССР-эй наука болон техникын габьяата ажал ябуулагша** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной июниин 24.

...ИНАХА, ШАЛГАХА, ...ҮҮРГЭЛТЭ ХАНГАХА

...артиин болон Советскэ правительствын директивүү... партийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые саг үргэлжэ ...тажа, хинажа байха гээшэ КПСС-эй райкомуудай, ...тийна эхин организацинуудай эмхидхэлэй ажал ябуул...ахи тон шухала хэрэгынь болоно.

...үнөө үе сагта гүрэнэй социально-экономическа ур...та улам хүгжөөхэ программа хараалһан КПСС-эй ...IV съездын, тэрэнэй удаа партиин ЦК-гай Пленумүү... абаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хүдэлмэри ха... партийна организацинуудай үдэр бүриин анхарал ...ю байдаг асуудал мүн.

...нээнтэй дашарамдуулан, үйлэдбэриие улам хүгжөө... тэрэнэй аша үрые дээшэлүүлхэ, экономическа, куль...на хүгжэлтэ хурдадхаха гэхэшэлэн орёо зорилгонуу... партийна организацинууд шиидхэжэ байдаг гээшэ. ...этэй хамта хараалһан хэмжээ ябуулганuудай дүүргэл...имагтал хиналта, шалгалтын ямараар бэелүүлэгдэдэг... дулдыдаха байна. Тиимэһээ абаһан шиидхэбэри ба ...ото ажал хэрэг хоорондоо нягта холбоотой байха ...тойнь эли болоно.

...артийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлдэжэ байха ...э, һэлгэлгын боложо байхада КПСС-эй райкомууд, тэ...элэн партийна эхин организацинууд энэ шухала хү...мэридэ ехэ анхарал хандуулһан байна. Абтаһан шиид...эринүүдые хэр зэргэ дүүргэжэ байһан тухайгаа пар...на, советскэ болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй ходо ...одог, мэдээсэдэг болоһон ушар урагшатай һайн үрэ ... харуулна. Алибаа шиидхэбэри дүүргэлгэдэ сэхэ ха...тай зарим коммунистнуудай мүн лэ' тоосоо баридаг ...им тогтонижонхой.

...ПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ...мышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээ...үүлхэ, эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие ...жуулан һайжаруулха асуудалнуудаар партиин Ка...скын райком шухала шухала тогтоолнуудые абаһан ... Тэдэнэйнгээ хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһые КПСС-эй ...ком саг үргэлжэ хинажа, шалгажа, пленум болон бю...й заседани дээрэ ходо зүбшэн хэлсэжэ байдаг юм. ...тийна организацинууд, предприяти, совхозууд болон ...ын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд дүүргэлтын ябаса ...й тоосодог шуу. 1971—1975 онуудай туршада 73 ...ала асуудалнуудаар шиидхэбэри абтаа һэн. Тэдэнэй ...анай нэгэ хубинь дахинаа зүбшэгдэһэн зэргэтэй.

...артийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноһоо ...та хиналта тогтооһон байдал предприяти, совхоз бо... эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ һайнаар нүлөөлдэг ...ые олон бодото жэшээгээр харуулжа болоно. Тим...н цементын, асбестоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заво..., Кабанскын совхоз болон бусад табан жэлэй түсэб ...орһоонь уридшалан дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн со...лис мүрысөөндэ оролсоходоо, ехэ һайн амжалтануу... туйлана. Мал ажалые промышленна гуримаар эр...э талаар КПСС-эй райком хэмжээ ябуулгануудые ...алаа һэн. Тэдэниие бэелүүлэн, һаалиин фермэнүүдтэ ...аалга 89 процент, шэбхэ гаргалга 87 процент, уһа...а 91 процент мүнөө оньһожоруулагданхай. Энэ ушар ... ажалай продуктнуудые, ороохо таряа, овощ абаха, ...идэ тушааха хэрэгтэнь һайнаар нүлөөлөө.

...артийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые партийна ор...зацинуудай хэр бэелүүлжэ байдагые, коммунистнуу... энэ хүдэлмэридэ хэр хабаадалсадагые ходо хинаха ...далда КПСС-эй Кабанскын райком анхаралаа саг үр...кэ табина. Кабанскын, «Шергинский» совхозуудай, ...юйн цементын заводой, мүн бусадай парткомууд ...усалгата тушаалтадай, зарим коммунистнуудай пар...а шиидхэбэринүүдые, партиин Уставай эрилтэнүүдые ... бэелүүлжэ байдагыень ходо шалгажа, шанга эрилтэ ...жа байдагынь һайшаамаар.

...имэ хэмжээ ябуулганууд Хяагтын аймагай Ранжу...й нэрэмжэтэ, Яруунын аймагай Яруунын, Тулдуунай ...озуудай, бусад олон партийна организацинуудта ашa ... ехэтэйгээр эрхилэгдэнэ.

...иналта, шалгалтада ниитын хүсэ ехээр лэ хабаадуу...хада ашa туһань арьбан байха. Тиимэһээ партиин ...омой, парткомууд болон партбюрогой, захиргаанай ... ябуулга хинаха комиссинуудай гэшүүдые, тэрэшэ... арадай хиналтын бүлэг болон постнуудые, «Комсомо... прожекторые» энэ хэрэгтэ олоор хабаадуулха хэрэг... болоно.

...айгалай модоной баазын партийна организациин дэр... байгуулагдаһан түүхэй эдлэл һайнаар ашаглаха, ...эһэн продукциин шанар дээшэлүүлхэ талаар комисси ...лтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсодог. Үйлэдбэриин ...фонднуудай ашаглалгые дээшэлүүлхэ тухай асууда... КПСС-эй Кабанскын райкомой абаһан шиидхэбэ... предприятиин хэр зэргэ дүүргэжэ байһыень шалгаа ... Тиихэдээ али олон дутагдалнуудые элирүүлээ. Илан... шпал хюрөөдэдэг цехтэ олон дутагдалнууд элирхэй...эһэн байна. Тэдээн тухай парткомдо мэдээсээ, дурад... һанамжануудаа оруулаа һааб даа. Тэрэнэй мүрөөр ...й начальник нүхэр Холодов партком дээрэ тоосохо ...ай болоо. Энэ хэмжээнэй ашa туһань ехэ, модо хэм...үлүү гаргашалха ябадал эндэ эрид хороогдоо бэлэй.

...ПСС-эй Загарайн райкомой бюродо Горхоной лес...хозой дирекци ба партийна организаци кадрнуудые ...эн томилхо, хүмүүжүүлхэ тухай асуудалаар тоосоһон ... Тэрэ үедэ эндэ кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хү...мэри һулаар табигдаһан байгаа. Зүбшэһэн асуудалаа... партиин райком тусхай тогтоол абахатаяа хамта ...лмэрээ һайжаруулха хэрэгтэнь бодото туһа хүргөө. ...ь ашa үрэсэ харюулаа. Энэ предприятиин үйлэдбэ... хэрэг эли бодо һайжараа. Продукци худалдаха таба ...ин түсэб тус леспромхоз 105 процент дүүргэө.

...үүргэлтын хойноһоо хиналта, шалгалта хэхэ хүдэл...иин нэгэ гол шухала зүйлынь хадаа партийна, совет... ажахын органуудай абаһан шиидхэбэринүүдые хэр ...гэжэ байһые олоной анхаралда соносхохо, мэдээсэхэ ...дал болоно. Мүнөө энэ эрилтые бэелүүлэн, шиидхэ...нүүдые, мүн коммунистнуудай хэһэн шүүмжэлхы ...алта болон дурадхалнуудай хэр дүүргэжэ байһан ...а бүхы коммунистнуудта, һунгагдамал, эдэбхитэдтэ ...ийна органууд мэдээсэжэ байдаг болонхой. Энэ та... Улаан-Үдын, Зэдын, Захааминай, Октябрьска рай...удай хэжэ байдаг хүдэлмэри һайшаамаар.

...эхэтэй хамта энэ шухала хэрэг хаа хаанагүй һайнаар ...лэгдэнэ гэхын аргагүй. Партиин зарим райкомууд, ...ийна зарим организацинууд абаһан шиидхэбэринүү... дүүргэлтэ тушаа анхаралаа һулаар табина. Тиигэжэ ... шиидхэбэринүүдынь саарһан дээрээ үлэшэнэ. Шиид...эриин дүүргэлтые хангаха нюурнуудта эрилтэ багаар ...гдана. КПСС-эй Баргажанай райком аймагай колхоз, ...озуудта экономическа хүдэлмэри һайжаруулха тухай ...ол хэдэн дахин абаһан. Теэд ямаршье хубилалта ...деөгүй байһаар.

...ПСС-эй XXV съездэ бэлдэжэ байха үедөө партиин ...омууд, партийна эхин организацинууд абтаһан шиид...эринүүдэй дүүргэлтые хинаха, шалгаха, бодото хэрэг ...энь бэелүүлхэ асуудалнуудта анхаралаа бүри ехээр ...а уялгатай байһаниинь элитэ.

Н. КРЮЧКОВ,
КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагшын орлогшо.

ПАРТИИН XXV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

«ДАЛЬСТАЛЬКОНСТРУКЦИЯ» трестын Буряадай барилга-хабсаралгын управлениин бригадир Глеб Борисович Пермяковой хүтэлбэрилдэг хабсаргагшадай бригада түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ажалай үндэр дүнгүүдые туйлана. Бригада түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргэнхэй. Партиин XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоһон түрүү хабсаргагшад мүнөө амжалтатайгаар ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) эрхим хабсаргагшад В. И. Будаев, С. В. Кривогорницын, В. Г. Тагаров, А. П. Чулков.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ЭРТЭЭНҺЭЭ БЭЛДЭНЭ

Хүрбын совхозой түб Тээгдэ тосхондо хонидой нооһо хайшалалгын томодхогдоһон пункт бэлдэгдэжэ байна. Хонидые хэбтүүлээд хайшалха стол, тэдэниие хааха хорёонууд баригдана. Энэ шухала хэрэгтэ үнинэй дүршэлтэй механизатор Д. Доржиев, ахалагша зоотехник Д. Ванчиков, совхозой электригүүд болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадана. Эндэ ажахын 3 отделениин хонидой нооһон хайшалагдаха юм. Тус совхоз юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хонидойнгоо нооһо һайн шанартайгаар, түргэнөөр хайшалхын тула эртэнһээ бэлэдхэл хэжэ эхиабэ.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хори.

ХҮДЭЛМЭРИИН САГЫЕ АШАГТАЙГААР ХЭРЭГЛЭХЭ

Станогой дэргэдэ хүдэлдэг гү, али комбайнай штурвалда зогсодог, али эрдэм ухаанай ябуулга эрхилдэг, үгышье бол министерствын хүдэлмэри хүтэлбэрилдэг хүн — юрэ хэлэхэдэ, обществын гэшүүн бүхэн өөртөө, өөрынгөө ажал ябуулгада урданайхиһаа ехэ эрилтэ табидаг байхыень мүнөөнэй эрхэ байдал эринэ,—гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Москва хотын Бауманска округой һунгагшадтай уулзахадаа хэлээ һэн.

Энэ тон зүб. Мүнөө хүдэлмэришэн бүхэн хэжэ байһан ажал хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандаха ёһотой. Абаһан уялгаяа дүүргэхын тула ёһотойгоор тэмсэхэ зэргэтэй. Туйлаһанаараа һанаагаа заһажа огто болохогүй бшуу даа. Хэрбээ мүнөөдэр һайнаар хүдэлжэ, зарим тэды амжалта туйлажа шадаа һаа, үглөөдэр һайн шанартай продукци бүри ехээр гаргахын тула хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлхэ ёһотой болонолди даа.

Мүнөө тиимэ дунда зэргэхэнээр хүдэлжэ огто болохогүй бшуу даа. Юуб гэхэдэ, мүнөөдэр дунда зэргээр хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэн үглөөдэр гээгдэлдэ орожо болохо ха юм. Энээн дээрэһээл, үдэрһөө үдэр бүхэндэ улам шангаар хүдэлхэ, арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ гэһэн эрилтэ хүдэлмэришэн бүхэнэй урда табигдахал ёһоороо табигдана гээшэ.

Манай Баргажанай леспромхозой коллектив мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө һайнаар хүдэлхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Энэ хүсэл зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхын тула булта хүдэлмэришэднай оролдолго үүсхэл гаргана. Бидэнэр байгша оной таба һарын даабариһаа гадуур 13 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, оронойнгоо барилгануудта эльгээһэн байнабди. Леспромхозоймнай Лебяжиин пунктын коллектив илангаяа һайн үрэ дүн туйлана. Модо бэлэдхэхэ һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, олоной һайшаал магтаалда хүртэнэ. Энэ пунктын хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ таба һарынгаа даабари 8 мянган кубометрээр үлүүлэн дүүргэө. Лебяжиин пунктын коллектив иимэ һайн амжалтануудые тиимэ бэлэхэнээр туйлаһан бэшэл ааб даа.

Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, оньһон техникэсэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, хүдэлмэриин минута бүхэниие зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулагдана. Лебяжиин пунктын коллектив халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхын тула ёһотойгоор лэ тэмсэнэ. Ажалай түрүүшүүлэй жэшээ халан абаһан хүдэлмэришэд, модо бага гаргашатайгаар, ехээр бэлэдхэжэ, гүрэнэй даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Манай леспромхозой үнинэй хүдэлмэришэн Георгий Семенович Яричиниие танихагүй мэдэхэгүй хүн «Забайкаллес» комбинат соо үсөөн лэ байха. Георгий Семенович ойдо модо бэлэдхэхэ ажал һайн мэдэдэг. Модо отолходоошье, трактор жолоодоходоошье тэрэ бэрхэ юм. Арбаад шахуу жэлэй туршада бага комплексно бригадые хүтэлбэрилнэ. Тэрэнэй даадаг бригадын коллективэй халаанайнгаа даабари дүүргэнгүйгөөр ойһоо бусаһан сагыень юрэдөөшье һананагүйб. Мүнөө эдэнэр 1,5 халаан соо модо бэлэдхэнэ. Үдэрэйнгөө даабариһаа гадуур 30—40 кубометр модо бэлэдхэһэн лэ байдаг.

Георгий Семенович Яричинай бригадын коллектив хүдэлмэриин минута бүхэниие зүбөөр хэрэглэжэ шадана. Трактфайнгаа минн байха сагые ехээр хороохон. Энэл ушарһаа модо бэлэдхэхэ халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ шадана.

Иимэ урагшаа һанаатай, ажалша бэрхэ хүдэлмэришэн туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха гэжэ эрмэлзэнэ. Хамта хүдэлдэг нүхэдтөө түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Тэрэнэй даадаг бригадын коллектив 83 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари байгша оной майн 25-да амжалтатайгаар бэелүүлээ. Эдэнэр байгша оной табан һара соо 9200 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 12750 кубометртэ хүргэһэн байха юм.

Манай Лебяжиин пунктын табан бригада юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Минии хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив юһэдэхи табан жэл соо 90 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа бүри 1974 оной декабриин 25-да дүүргээ һэн. Бидэнэр мүнөө 106 мянган кубометр модо бэлэдхээд байнабди. Байгша оной дүүрэтэр үшөө 15 мянган кубометр модо бэлэдхэхээр шиидэнхэйбди.

Бригададамни долоон хүн тоологдоно. Бидэнэр 1,5 халаан соо модо бэлэдхэнэбди. Халаан бүриин даабари дүүргэхэ хэрэгтэ бригадымнай гэшүүд хубитаяа ехээр оруулна. Манай модо отологшо Владимир Дандаровые абаад үзэе. Ямар оролдосотойгоор хүдэлдэг гээшэб. Одоол атаархахаар байдаг. Хүдэлмэриин үедэ тэрэнэй миин байхыень юрэдөө харахагүйт. «Ураал» хюрөөнь ехэл һайнаар хүдэлдэг. Тэрэнээ ходол сэбэрлэжэ, тоһодожо байдаг хүн. Тиимэһээл ажалай үедэ хюрөөгэйнь эбдэржэ һаатаха ушар гарадаггүй. Володя мүнөө урдаа хараха хүмнай болонхой. Ямар гоёор, жэгдээр модо унагаадаг гээшэб! Залуу мододой 75—80 процентнь лаб лэ гэмтээгдэнгүй үлэдэг. Владимир Дандаров мүнөө Зүүн Сибириин технологическа институдта заочноор һуража, эрдэм болбосороло дээшэлүүлнэ.

Петр Бархатов бригадымнай бэрхэ механизаторнуудай нэгэн болоно. Трактораар модо таллуулан шэрэхэдээ одоол бэрхэ хүн юм. Бидэнэр тэрэниие «профессор» гээд нэрлэдэг болонхойбди. Юрий Долгов, Алексей Довгань гэгшэд мүн лэ модо отолхо, трактор жолоодоходоошье, модоной гэшүүһэ сэбэрлэхэдээшье бэрхэнүүд. Минии даадаг бригадын гэшүүд булта эбтэй эетэйгээр, тэгшэ һайнаар хүдэлнэ. Энээн дээрэһээл хүдэлмэриин саг хүсэдөөр хэрэглэгдэжэ, оньһон техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана гэжэ хэлэхэ байнаб.

Бидэнэр туйлаһан амжалтаяа саашадань улам арьбадхахын түлөө эрмэлзэнэбди. Манай Баргажанай леспромхозой булта хүдэлмэришэд иимэ һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллажа байна. Тиимэһээл түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха.

В. ТОРМОЗОВ,
Баргажанай леспромхозой бригадир, коммунис ажалай ударник.

Научно-үйлэдбэриин конференци

Үсэгэлдэр, июниин 25-да БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй конференц-зал дотор Зүүн Сибирьтэ мал ажал түргэнөөр хүгжөөхэ асуудалнуудаар научно-үйлэдбэриин конференци нээгдэбэ. ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделени энэ конференци зарлаһан байна. Тус конференцидэ Зүүн Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлэлгын институдуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэдээжэ эрдэмтэд, академигүүд, ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондентнүүд, эндэхи область, хизаар болон автономито республикануудай түлөөлэгшэд, КПСС-эй Буряадай обкомой, Министрнүүдэй Соведэй, Верховно Соведэй, Президиумэй хүтэлбэрилэгшэд, КПСС-эй райкомуудай нэгэдэхи секретарьнар, зарим колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, эрдэмтэд олоорсо хабаадаа.

Конференциие ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин президентын орлогшо, академик **В. А. Тихонов** нээгээ.

Конференци дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь, партиин ЦК-гай гэшүүн **А. У. Модогоевто** түрүүшын үгэ үгтөө. Нүхэр Модогоев республикын партийна организациин, бүхы ажалшадай КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар туйлаһан амжалтануудта, республикынгаа экономико болон культурые саашадань хүгжөөхэ хараа түсэбүүдтэ тогтоо.

Сибирьтэ промышленна мал ажал хүгжөөхэ асуудалнуудаар ВАСХНИЛ-ай академик **А. П. Калашников** элидхэл хээ. Удаань Буряад орондо мал ажал түргэнөөр хүгжөөхэ талаар областной партийна организациин хэжэ байһан ажал тухай КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша **Б. Н. Николаев** хөөрэжэ үгөө.

Мал ажалые промышленна һуури дээрэ гаргахадаа тэжээлэй бааза байгуулха асуудалаар ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент **К. П. Афендулов**, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат **И. И. Филатов** элидхэл хэһэн байна. Мүн һайжаруулагдамал бэлшээри эмхидхэхэ, тэрэниие ашаглаха тухай ВАСХНИЛ-ай академик **Н. Г. Андреев** элидхээ.

Зүүн Сибириин хүдөө ажахые тусхай шэглэлтэй болгохо, үйлэдбэриин хоорондохи холбоо бүхижүүлхэ асуудалнууд тушаа ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент **В. Р. Боев** хөөрэһэн байна.

Мал ажалай продуктнуудые абахаар эмхидхэгдэһэн ажахынууд хоорондын үйлэдбэридэ ажахын тоосоо хэрэглэхэ тушаа Буряадай хүдөө ажахын институдай проректор **Ц-Д. Д. Доржиев** элидхэл хээ.

Конференци мүнөөдэр хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлнэ.

А. Н. КОСЫГИН Я. КАДАРТАЙ УУЛЗАБА

БУДАПЕШТ. (ТАСС). ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар Экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй XXIX сессидэ хабаадаһан Совет делегациие толгойлогшо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай июниин 24-дэ эндэ уулзаба.

Венгридэ, Советскэ Союзда социально-экономическа хүгжэлтын түсэбүүдэй бэелүүлэгдэжэ байһан тухай үнэн зүрхэнэй, нүхэр ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үеэр Я. Кадар, А. Н. Косыгин нэгэ нэгэндээ элидхэн мэдээсэһэн байгаа. Венгер-совет олон талын харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэнэ, хоёр ороной арадуудай хани барисаан бэхижэнэ, ВНР-эй ба СССР-эй, ВСРП-гэй ба КПСС-эй хоорондын ахa дүү ёһоной харилсаан хүгжөөгдэжэ байна гэжэ эдэнэр сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ.

Уласхоорондын байдалай, эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлэй гол шухала асуудалнуудаар хоёр ороной партинуудай, правительствануудай нэгэн адли һанал бодолтойень һанамжануудаа хэлсэхэдээ баталһан байна.

Эб найрамдалай ба шахардуу байдал һуларуулхын түлөө; бүхы социалис оронуудай нэгэдэл саашадань бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ ахa дүү социалис оронуудай хүсэлэл оролдолгонуудые али бүхы талаарнь элсүүлхэ хүсэл эрмэлзэлтэй байһанаа баталба.

Хэлсээндэ гар табигдаа

Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй ба Дунайн комиссиин хоорондо харилсаа холбоо тогтоохо тухай хэлсээндэ СЭВ-эй секретарь Н. В. Фаддеев, Дунайн комиссиин түрүүлэгшэ В. Моравец, тэрэнэй секретарь Ф. Фрелихсталь гэгшэд гар табяа.

Дунай мүрэн дээгүүр суднын ябаха асуудалаар хоёр эмхиин хоорондо саг үргэлжын холбоо барисаа тогтоохо гэжэ хэлсээн дотор хараалагдана. Энээнэй тула хоёр эмхи хоорондоо бата холбоо барисаатай байха ёһотой. ТАСС

Сагаан байшанда уулзалга болобо

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай президент Дж. Форд Москва — Хойто полюс — Ванкувер гэһэн замаар Чкаловай хүтэлбэрилһэн экипажай 38 жэлэй урдатаа хэһэн түүхэтэ ниидэлгэдэ хабаадаһан гэшүүд Г. Ф. Байдуков, А. В. Беляков гэгшэдтэй Сагаан байшан соо уулзаба. В. П. Чкаловай хүбүүн — И. В. Чкалов тэдээнтэй хамта уулзалгада хабаадалсаа. СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин хани халуун, нүхэр ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

Хөөрэлдөөнэй һүүлээр Дж. Форд герой-летчигүүдые Сагаан байшангай саад соо суглараһан американ ба совет журналистнуудтай танилсуулба.

ГЕРОЙНУУДАЙ ЗАМААР

Чкаловай маршрудаар ниидэһэн «ИЛ-62М» гэжэ самолет июниин 24-дэ Москвагай Шереметьево аэропортдо ерэжэ бууба. Аэропортдо пресс-конференци болобо. Хойто полюс дээгүүр дамжан, Москваһаа Америкэ худар түүхэдэ түрүүшынхеэ ниидэһэнэй хүндэлэлдэ зорюулжа, Ванкувертэ нээгдэһэн дурасхаалай хүшөө — харилсаа холбоотой, эб этэй байхые манай оронуудай арадуудай эрмэлзэдэг байһанай гэршэ тэмдэг болоно гэжэ А. В. Беляков хэлэбэ. «ИЛ-62М» самолёдой экипаж Хойто мүльһэтэ далай дээгүүр ниидэхэдээ, авиационно орёо техникэ эрхимээр шудаланхай байһанаа элирхэйлэн харуулаа гэжэ Г. Ф. Байдуков тэмдэглэбэ.

(ТАСС).

Сириин Компартиин хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзалга

ДАМАСК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев түрүүтэй КПСС-эй делегаци Сириин Компартиин хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадтай — СКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Х. Багдаш, СКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша Ю. Фейсал, СКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн И. Бакри, Д. Нааме, М. Салиби, З. А. Самад, О. Сибаи, Х. Хаммами, Р. Шейху, М. Юсеф гэгшэдтэй эндэ уулзажа хөөрэлдөө.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Дагестанай обкомой нэгэдэхи секретарь М.-С. И. Умаханов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат В. М. Виноградов, КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагшын орлогшо В. П. Румянцев уулзалгада хабаадаһан байна.

Хөөрэлдөөнэй үедэ уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудаар, тодорхойлон хэлэхэдэ, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай, мүн КПСС-эй ба СКП-гэй хоорондохи ахa дүү ёһоной холбоо барисаае саашадань хүгжөөхэ асуудалаар һанамжануудаа хэлсэбэ. Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгануудай хойшолонгуудые усадхан зайсуулхын түлөө Сириин ба Араб бусад гүрэнүүдэй арадуудай тэмсэлые дэмжэхэ талаар Советскэ Союзай залан сэхэ хараа бодолтой байһаниинь хөөрэлдөөнэй үеэр баталагдаа.

Сириин Араб Республикын национальна бэеэ дааһан байдал бэхижүүлхын түлөө, Израилиин булимтаран эзэмдэһэн Араб газар нютагуудые сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ ороной түрүү үзэлтэй патриотическа бусад хүсэнүүдтэй хамта партиин хэһэн ажал ябуулга тухай Сириин Компартиин хүтэлбэрилэгшэд хөөрэбэ.

Империализмда, сионизмда, хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэхэдэнь, Сириин арадта, эдэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө Сириин ханинарнай КПСС-эй ЦК-да, Совет правительствада, арад зондо баяр баясхалан хүргөө.

Хөөрэлдөөн үгээ ойлгологын, ахa дүү ёһоной хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ.

В. Брандтын СССР-тэ ерэхэ тухай

Германиин социал-демократическа партиин түрүүлэгшэ В. Брандт КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй уряалаар байгша оной июлиин 2-то албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэхэнь.

(ТАСС).

ҮНЭТЭ ҮҮСХЭЛЭЙ ЭХИ ТАБИГШАД

Иван Тихонович Красиковай дааһан электро-хабсаргагшадай бригада локомотив хабсаргалгын цех соо ходо-доо түрүү ябадаг бригадын коллектив юм. Энэ бригадын гэшүүд түрүү, шэнэ үүсхэл, хүдэлөөнүүдэй эхи табигшад болодог гэжэ суу-хаһаар үниишэ.

1971 ондо цехэй комсомолой организацин секретарь Виктор Иванов Красиковта ерэжэ, бригадада абыт гэжэ гуйһан байгаа. Иван Тихонович арсаагүй. Тиигэжэ Виктор электро-хабсаргагшын мэргэжэл шудалһан түүхэтэй. Удангүй тэрэ мэргэжэлээ дуршэжэ, түрүүшүүлэй тоодо оролсогор болоо һэн.

1972 ондо участогайнь коммунистнууд Виктор Ивановые партиина бүлэгэйнгөө хүтэлбэрилэгшөөр һунгаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо энэ харюусалгата тушаалда хүдэлһэн зандаа. Тиимэһээ тус бригадын гэшүүд ходоо урагшаа эрмэлзэл ябадаг байһаниинь гайхалгүй аад баа.

Хараад үзэхэдэ, энэ коллективтэ хүдэлхөөр ерэһэн залуу хүбүүд ёһотойл хүдэлмэришэн янзын хүмүүжэл абана. Олохон залуу хүбүүд энэ бригадаһаа дэбжүүлэгдэжэ, мастернуудаар, бригадирнуудаар ажаллажа болонхой.

Бригадые даагша Иван Тихонович Красиков мүнөө жэлдэ цехэйнгээ партиина организацин секретаряар һунгагдажа, Виктор Андреевич Иванов бригадираар табигдаа. Энэ гайхалгүй гэжэ һанагдана. Залуу хүдэлмэришэд аха нүхэдэйнгөө хэрэг халан абажа, тэдэнэйнгээ түйлалтануудые улам арбадхан, Эхэ оронойнгоо эдаар солые бүри дээшэнь үргэхые оролдохо зэргэтэй бшуу.

Залуу бригадирые шэнэ гүүлэлтын балайшье маргуулагүй. Олон жэл соо сүүгаа хүдэлһэн зониинь бригадаа һайн мэдэхэ. тула, удардагша коллективтэ хоёрой хоорондын харилсаа холбоо гансата һуурихан батажаа ха юм. Энэ ушар байхгүйн гайхалгүй гэжэ һананаб.

Бригадирай һэлгэгдэхэдэ зарим бригаданууд урдаһайхиһаа муугаар хүдэлдэг болодог, коллективынь унги, голо алдажархидаг гэшэ. Гэбэшье һайн, бата ёһо заншалтай болоһон коллективиие энэ «үбшэн» дийлдэдэггүй ааб даа. Красиковай бригадашье эдэнэй тоодо оролсоно.

Байгша оной июниин эртээхэн үдэр болоһон цехэй партиина бюрогой заседани дээрэ Виктор Ивановой бригадын гаргаһан үүсхэлые зүбшэн хэлсэлгэһэн болохо. Иван Тихонович Красиков ямараар байрлаа гэжэб! Тэрэнэй олон жэл соо хүтэлбэрилһэн коллективынь хүүлэн хэбээрээ түрүү зандаа урагшаа дабшан хүдэлнэ ха юм.

1976 оной февраль соо һүрэлдэхөөр байһан КПСС-эй XXV съездые ажалай үндэр бэлэгүүдээр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Виктор Андреевич Ивановой хүтэлбэрилдэг бригада заводой соогоо эгээл түрүүлэн оролсобо. Тус коллективэй гэшүүд бүхы арга боломжонуудаа нарин нягтаар шэнжэлэн хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые бэеэдээ дааха абаа.

Хүдэлмэриин сагые гээлтэ, хоролтогүйгөөр хэрэглэһэнэй ашаар ажалайнгаа бүтээсэе 8 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ электро-хабсаргагшад шиидээ. Тиигэжэ жэлэйнгээ түсэбые 1975 оной ноябрь сарада дүүргэхэ зорилго урдаа табина.

Социалис уялгануудыень һайнаар хаража үзэхэдэ, һонирхолтой гэжэ һанагдана. Эндэ оруулагдаһан юумэнүүд хуу баран ажалай бүтээсэе дээшэлүүлхэ гэжэ хабаатай. Гадна гаргагдаһан продукцин шанар һайжаруулха гэшээ баһал шухала һүри ээлэ.

ВЛ-80к түхэлэй электровозой технико-нормировочно партиин нэбтэрүүлхэ, заһабарилхын түргэдхэхэ арга олохо гэжэ уялгануудые дотор нэн түрүүн заагдана. Мүн зөөхэдэ хүндэ аппаратуудые асархадань туһалха түхеэрэлгэ зохёохо зорилго бригадын уралан нарижуулагшад урда табигдана.

Эдэ мэтын хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар гаргагдажа байгаа продукцын бүтээхын тулада хэрэгтэй ажалай хэмжээ 3,2 процентээр доошолуулха, үшөө нэгэ хүдэлмэришэе сүлөөлхэ, ондоо ажалда хэрэглэхэ арга олгохо гэжэ саашань ушаахат. (Энэйһээ урда гурбан хүдэлмэришэд ондоо газар ажаллахаа ошоһон юм).

Гадна КПСС-эй XXV съездын нээлгэдэ үдэр болотор түсэбһөө гадуур нэгэ электровоз заһабарилхабди гэжэ Иван Ивановой бригадын гэшүүд уялгандаа мэдүүлээ.

«КПСС-эй XXV съездын нэрэмжэтэ бригада» гэжэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө бригадынгаа хүдэлмэриие урагшатай тус коллективэй хүдэлмэри хүтэлбэрилэгдэнэ.

Заводой парткомой, завкомой хамтын заседани дээрэ локомотив-хабсаргагшадай энэ үүсхэл зүбшөөгдэжэ, нэгэн дуугаар һайшаагдаа. Тиигээд шэрэм шудалгын, вагоно-кузовной цехүүдэй коллективүүд энэ үүсхэлыень түрүүлэн дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ. Заводой бүхы коллективүүд социалис уялгануудые ехэ дэбжэлтэйгээр баталан абаа.

Манай ордено республикын индустриин ахамад локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд түрэл партиингаа түүхэтэ съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр, ажалай үндэр бэлэгүүдтэйгөөр угтахын тулада тэмсэжэ эхилбэ. Энэ хүдэлөөн улам үргэдэнэ. Тиимэһээ ехэ амжалтануудые туйлагдажа байнал.

Энэ хүдэлөөнэй эхи табигшад болоһон Виктор Андреевич Ивановай бригадын гэшүүд мүрысөөндэ манлайда ябана. Хүдэлмэриин эрхим хүдэлмэриин үрэ бата ха юм.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
манай корр.

ОЛОН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭН

НАТАЛЬЯ МОИСЕЕВНА Чупрова Улаан-Үдын һүнэй комбинадай эрхим хүдэлмэришэдэй тоодо ороно. Наталья Моисеевна комбинадта арбан дүрбэн жэлэй туршада хүдэлхэ зуураа аппаратчица гэһэн өөрынгөө гол мэргэжэлһээ гадна, үшөө олон мэргэжэл шудалһан байна. Тиимэһээ Чупрова комбинадай алишье участогта хамта хүдэлдэг нүхэдөө халан хүдэлжэ шадаха болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник Н. М. Чупрова.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Политическэ һуралсал

ДҮНГҮҮД ЮУ ХАРУУЛБАБ

Политическэ, экономическа һуралсалай үшөө нэгэ жэл үнгэрбэ. Энэ жэлэй һуралсал хадаа урда жэлнүүдэйхидэл адли марксистско-ленинскэ үзэл бодолой һургуули болоһон байна. Бүхы юумые ангиин талаһаа шэнжэлэн хараха, мүнөөнэй байдалай онсо шэнжэ хараадаа абаха, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ түсэб, уялгануудаа сүм дүүргэхын тулада ажалшадай үүсхэл хүгжөөхэ хэрэгтэ политическэ һуралсалай шэглүүлэгдэһэниинь ойлгосотой. Һуралсажа байхадаа коммунистнууд, партийнабэшэ хүнүүд марксизм-ленинизмын сургаал, КПСС-эй түүхын ба политикын партийна документнүүд доторхи теориин асуудалнуудые тобшололнуудые шудалһан байна. Эдэ тобшололнууд хадаа мүнөөнэй үе сагай асуудалнуудые партиин сэгнэһэн хараа бодолнууд болоно. Тиимэһээ эдэ асуудалнууд, тобшололнууд марксизмын-ленинизмын сургаалтай нягта холбоотойгоор шудалагдана. Энээнтэй зохилдуулан, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые, партиин XXIV съездын материалнуудые, партиин бусад документнүүдые, научна коммунизмын шухала асуудалнуудые гүн гүнзэгыгөөр шудалха хэрэгтэ һурагшад, пропагандистнарай анхарал хандуулагдадаг байгаа.

Партийна пропагандын онол арга улам һайжаруулхын тулада районой партийна организаци энэ жэлдэ ехэ һаналаа табиһан байна. Коммунистнууд болон бусад эдэбхитэдые теориин асуудалнуудые шудалха дуратай болгохо гэжэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. «Знамя Ленина», «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ», «Родина» колхозуудай, «Эрдэм» совхозой болон бусадай партийна организацинууд энэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг юм.

Эдэ ажахынуудай партийна организацинуудай политическэ һургуулинуудта хэшээлнүүдынь эмхитэйгээр, удхын болоод методикын талаар үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг байба. Хэшээл бүхэндэнь һурагшад булта сугларлардаг, үзэһэн темэдээ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Партийна, комсомолой һуралсалые эндэхи партийна комитедүүд ходо шалгажа байдаг. «Эрдэм» совхозой, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Знамя Ленина» колхозуудай партийна комитедүүд марксистско-ленинскэ һуралсал эмхидхэхэ тухай, хэшээлнүүдэй удха һайжаруулха тухай асуудал зүблөөн дээрэ зүбшэдэг гуримтай. Зарим зарим һурагшадтай тус тустань хүдэлдэг гурим партийна организацинуудта бии юм. Партийна организацинуудай секретарьнар зарим коммунистнуудые парткомдо ерүүлжэ хөөрэлдэдэг байна. Пропагандистнар А. В. Потрачкова («Знамя Ленина» колхоз), А. А. Буркова (Мухар-Шэбэрэй дунда һургуули), Е. В. Кононова (Түгнын дунда һургуули), К. П. Мезгина («Эрдэм» совхоз) болон бусад даалгагдаһан партийна үндэр дээдэ уялгадаа тон ехэ харюусалгатайгаар хандадаг гэжэ тэмдэглэлтэй. Хэшээл бүхэндэ тон һайнаар бэлдэхэ, зүбшэгдэһэн темэдэ хүн бүхэниие хабаадуулжа, хэшээлнүүдые һонирхолтой болгодог — эдэ пропагандистнарай оншо арга иимэ юм. Гадна үзэһэн материалнуудаа бодото байдалтай заа-тагүй холбодог гуримтай.

«Коммунизм» колхозой партийна организацин марксизм-ленинизмын суртал шудалдаг һургуулиин пропагандист С. Я. Варфоломеев хэшээлнүүдээ үнгэргэхэдөө хүтэлбэрилгэ ударидалгын асуудал хадаа ажалшадай бүхы коллективтэ, хүн бүхэндэ — ямаршье тушаалтай, тушаалгүйшье хүн бүхэндэ хабаатай гэжэ һурагшадтаа ойлгуулдаг байна. Хүтэлбэрилхы тушаалтадшье, юрын хүнүүдшье ударидалга тухай заабари, һургаал, тэрэнэй онол арга мэдэхэ ёһотой бшуу. Нүхэр Варфоломеев хэшээлдээ бэлдэхэдээ хөөрэлдөө хэхэ асуудалнуудые һайса бодомжолжо үзэдэг, элдэб материалнуудые хэрэглэдэг юм. Эдэ бүгэдын ашаар хэшээлнүүдынь һонирхолтой болодог. һурагшадшье юумэ һайса ойлгожо абадаг.

Пропагандистнар А. А. Буркова, К. П. Мезгина, Н. Н. Денисов, А. К. Фёдоров гэгшэд һурагшадтаа юумэ ойлгуулжа эрдэмыень дээшэлүүлхын түлөө оролдохоһоо гадна тэдэниие ниитын хүдэлмэридэ хабаадуулха, коллективэйнгээ шиидхэжэ байгаа зорилго бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ хабаадуулха гэжэ эрмэлзэдэг байна. Энээнэй хажуутаар ажахын, экономикын, педагогикын зорилгонуудые эдэнэрэй нэгэдүүлжэ шададаг оншыень онсо тэмдэглэлтэй. Жэшээнь, Суулгын совхозой партийна организацин эхин шатын политическэ һургуулиин пропагандист Н. Н. Денисов КПСС-эй дотоодын ба гадаадын политика үзэхэдөө, совхозой ажал хэрэгтэй нягтаар холбодог байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организацин пропагандист А. К. Фёдоров политическэ һуралсал һурагшадай ажал хэрэгтэнь нүлөө, туһаламжа үзүүлһэй гэжэ оролдодог байна. Хэшээл дээрэ үзэһэн юумэниинь коллективэйнь үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые тайлбарилдаг, тэдэнэй тон шухала байһан тухайда онсолдог юм. Энэнь яһалаашье туһална гэжэ тэмдэглэлтэй. Энээниие олон һурагшадай ажал гэршэлнэ. Эндэ һурадаг Н. Д. Брылёва байгша оной I кварталай туршада үнеэн бүриһөө 600 литр һү һаагаа, тугалшан А. А. Шамарина тугал бүхэнөө сүүд-хэдээ 700 граммаар таргалуулдаг байба. Политическэ һургуулида һурагшад М. А. Брылёв, А. Н. Варфоломеев, И. М. Ступин гэгшэд 100 эхэ хониин бүриһөө 100 хурьга абажа, томо болгожо байна. Политическэ, экономическа һуралсал ажахые олзотой болгохо хэрэгтэ туһална гэжэ хэлэхэ эрхэтэйбди. 9-дэхи табан жэлэй үнгэрһэн 4 жэлэй туршада урда тээхи табан жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, тус ажахын продукци нимээр ехэ болоо гэбэл: мяхан — 41,6 процентээр, һүн — 54,4 процентээр, нооһон — 19,4 процентээр, тариан — 24,2 процентээр ехээр абтаа. 592 гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэжэ ашаглагдаа, тарянай талмай 515 гектараар үргэдхэгдөө. 1974 ондо колхозуудай ашаг олзо 25,9 процентээр ехэ болоо, 305 мянган түхэриг сэбэр олзо абтаа.

Хэшээл бүхэнэй зорилго тодорхойлһон бэеэрээ пропагандист яажа, ямар аргаар тэрэнээ үнгэргэхэб гэжэ шиидхэдэг байна. Хэшээлэйнгээ түсэб улам тодорхой болгодог, үнэншэмэ баримтануудые суглуулдаг, харуулан ойлгуулха хэрэгсэл хэрэглэдэг байна. Өөһэдынгөө коллективэй ажал хэрэгтэй холбоотой тоо, баримтануудые, жэшээнүүдые хэрэглэхэдэ, хүмүүжүүлхы хүсэ нүлөө ехэтэй, һурагшадта бодомжо түрүүлдэг гэжэ пропагандист А. К. Фёдоровой дүй дүршэл харуулна. Ажабайдалтай холбоотой тоо, баримта сасуулжа, зэргэшүүлжэ байгаад хэшээл үнгэргэхэдэ, үзэһэн темэ һайнаар хадуутдадаг юм.

Аймагай хэлхеэ холбооной зургаанай партийна организацин пропагандист Н. М. Балаганский партийна бюротой, коллективтэй холбоотой байдаг. Энээнэй ашаар нүхэдэйнгөө оруулһан һайн дурадхал, һанамжануудые саг соонь мэдэдэг, тэдэниие бэелүүлхэ хэрэг түйладаг байна. Энэ ушар хадаа теориин асуудалнуудые бодото байдалтай холбоотой болгохо, һурадаг зоной һонирхол үүсхэхэ байна бшуу. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Москвагай заводой, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Ивановска камвольно комбинадай пропагандистнарай хандалга-бэшэг манай пропагандистнарай ажал эдэбхижүүлһэн байна.

Партиин райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет пропагандистнартай хүдэлмэри ябуулдаг гэшэ. Һуралсалай жэлэй туршада пропагандистнартай, партийна организацинуудай секретарьнартай семинарнууд үнгэргэгдэһэн байна. Тиигэхэдээ һуралсалай бүхы шатануудта хүдэлдэг пропагандистнарые секцинүүдтэ хубаагаад, һуралсал эмхидхэгдэдэг байба. Методическа соведэй гэшүүд. дүршэл ехэтэй пропагандистнар иимэ хэшээлнүүдые үнгэргэнэ. Үзэгдэхэ темэ бүхэнэй түсэб, удха, хөөрэхэ арга, хөөрэлдөө хэхэ тухай бултыень дэлгэрэнгыгээр хэлсэдэг байнабди. Манай кабинедтэ пропагандистнарта зорюулагдажа, һуралсалай-методическа литературын, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдэй выставкэнүүд эмхидхэгдэжэ байдаг юм. Эрхим пропагандистнарай дүй дүршэл согсолхо хүдэлмэри хэгдэнэ. Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин дэргэдэхи теоретическэ семинарые хүтэлбэрилэгшэ А. А. Бурковагай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организацин марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалдаг һургуулиин пропагандист А. К. Фёдоровой дүй дүршэл согсологдонхой. Эдэнэрэй дүй дүршэл харуулһан букледүүд гаргагдаа. Һуралсалай жэлэй туршада нэмэл хэшээлнүүд, конференцинүүд үнгэргэгдэдэг байгаа.

Зунай сагта марксизм-ленинизмын суртал нэбтэрүүлхын, КПСС-эй ЦК-гай һүүлэй Пленумүүдэй, Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан материалнуудые хүн зоной дунда нэбтэрүүлхын тулада лекторинууд хүдэлхэ, тематическа үдэшэнүүд үнгэргэгдэхэ, элидхэл, хөөрэлдөөнүүд эмхидхэгдэдэг байха юм. Эдэ хэмжээнүүд ажалшадые зоригжуулха, табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэб, уялгануудые сүм дүүргэхэ хэрэгтэ элсүүлхэ байна.

Б. ДАМБАЕВА,
КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй районой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша.

Нэгэдэхи классай жолоошон И. Д. Суворов Кабанскын загаһашадай «Байгал» колхоздо хүдэлдэг. Колхозой эрхим жолоошон Илья Дмитриевич гансал бэеэ хараад ябадаггүй, залуушуулда һургаал заабари үгэжэ, дүй дүршэлөөрөө хубаалдажа ябадаг. Тэрэ «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн мүрысөөндэ оролсоод, ажалдаа эрхим амжалта түйлахын түлөө Илья Дмитриевич оролдон ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. Д. Суворов.

ЗАВОД СООГОО МАГТААЛТАЙ

Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй тэмдэг» ордено «Электромашина» заводой партийна организациин секретарь З. Е. Сучков, заводой комсомолой комитедэй секретарь В. Р. Буяев хоёртой уулзажа: — «Залуу эрхим хүдэлмэришэнтэеэ маниие танилсуулыт», — гэжэ гуйхадамнай, удааншье бодожо байнгүй:

— Сэхыень хэлэхэдэ, манай заводто хүдэлмэришэ бэрхэ залуушуул олон юм, — гээд, автокран хэдэг цехэй комсорг, залуу хүдэлмэришэн Г. В. Барановтай маниие танилсуулаа һэн. Энэ хүдэлмэришэ залуу хүбүүе танихагүй хүн заводто хомор.

Григорий Васильевич Баранов 1969 ондо сэрэгэй алба дүүргэжэ ерээд, Улаан-Үдын «Электромашина» заводой автокран хэдэг цехтэ ажаллажа эхилээ һэн. Иигэжэ залуу хүбүүнэй ажалай намтар эхилээ бэлэй. Г. В. Баранов эндэ хүдэлхэ зуураа шударгы бэрхэ, оролдосотой хүбүүн байһанаа харуулжа шадаа. Мүнөө тэрэ хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын дунда һургуулиин 11-дэхи классай шалгалтануудые амжалтатайгаар тушаажа байна.

Григорий өөр тухайгаа хөөрэхэ дурагүй. Тиимэһээ суг хүдэлдэг нүхэд. завод тухайгаа хөөрэнэ. «Заводоймнай бүтээһэн продукци дэлхэйн гушаад гүрэнүүдтэ эльгээгдэдэг юм. Номгон далайһаа Балтиин далай хүрэтэр оронойнгоо олон промышленна түбүүдтэ «Электромашина» заводойнгоо бүтээһэн продукци эльгээгээбди. Заводоймнай хэһэн 33 түхэлэй продукци гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэһэн байна, — гээд Григорий Баранов омогорхонгёор хөөрэнэ.

Г. В. Баранов суг хүдэлдэг нүхэдөөрөө «МАЗ-500» гэжэ 60 автомашинануудта «КС-3461» маркын 10 тонно ашаа үргэхэ шадалтай автокрануудые тодхожо, Байгал-Амарай түмэр харгын барилгашадта эльгээһэн байна.

Заводой комсомолой комитедэй гэшүүн, эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн болохо Г. В. Барановай ойрын үдэрнүүдтэ партиин гэшүүн болохоёо байһан тухайнь партийна организациин секретарь З. Е. Сучков хөөрэлдэжэ байхадаа мэдээсээ һэн. Эрхим хүдэлмэришэн Г. В. Барановые Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар, «1974 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэгээр шагнаа һэн. Мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэгтэ хүртэһэн байна. Буряадай Автономито Республикын 76 түлөөлэгшэдэй тоодо оролсожо, Григорий Баранов Москва ошоһон, Илалтын Улаан туг доро дүрэеэ абхуулжа ерэһэн юм, — гээд заводой комсомолой организациин секретарь В. Р. Буяев омогорхонгёор хөөрэхэдөө, — нүхэр Г. В. Барановые «Табан жэлэй залуу гвардеец», гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртүүлхэ гэжэ шиидээд байнабди, — гэжэ хэлэбэ.

Энэшье ойлгомоор юм ааб даа. Эрхимээр ажалладаг хүнүүд алишье талаһаа тэгшэ һайн байдаг, ха юм. Партиин гэшүүндэ кандидат, эрхим хүдэлмэришэн Григорий Барановай ажалай намтарай эхин иимэ амжалтатай, һайн байба гэшэ. Тиимэһээ түрэл совет арадайнгаа аша туһада үшөө ехэ хубитаяа оруулха, үшөөшье горитой амжалтануудые түйлаха бэзэ гэжэ этигэнэбди.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ҺАЙН ШАНАРТАЙ МЯХА—ЕХЭЭР

КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой суг абаһан тогтоол соо һайн шанартай хониной мяха ехээр абадаг болохын тулада бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулганууд тухай хэлэгдэнэ.

Гадна хонидые шахаха хэрэгтэ ушардаг дутуу дундануud тогтоол соо харуулагданхай.

Жэшээлхэдэ, аймагай ажахынуудай жэлэй эхинһээ хойшо тушааһан 9002 центнер хониной мяханай 42 процентнь тон туранхай гү, али дунда зэргынхиһээ доошо байшоо. «Авангард» колхозой тушааһан мяханай 95 процентнь, Оронгын совхозой — 58 процентнь, Мартын 8-най нэрэмжэтэ колхозойхидой — 55 процентнь иимэ байгаа гээд тогтоол соо заагдана.

Гэхэтэй хамта, «Дружба», «Искра» колхозуудай, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын тушааһан хониной мяхан һайн шанартай байгаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Муу шанартай мяха тушааһан ажахынуудта хонидые шахалга муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые үргэнөөр тараажа. мал шахаха хэрэгые һайжаруулха тухай тогтоол соо мүн лэ хэлэгдэнэ.

КОМИ АССР. Хойто зүгэй мүрэнүүд дээрэ модо урадхуулха хаһа эхилэнхэй. «Вычегдамлесосплав» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Максаковско рейдын ажалшад энэ хаһада эрхимээр бэлдээ. Тамаралгын хаһада Максаковкын ажалшад целлюлозно-саарһанай комбинадта, хоёр миллион кубометр модо эльгээхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сысол мүрэн дээрэ модо урадхуулга.

ДУРАТАЙ АЖАЛАА ШЭЛЭЭД...

Зураглал

Һайхан хабарай ерээшье һаань, үшөөл хүйтэржэ. хойто хадаһаа һалхилаад абана. Владимир Цыреторович нимэ сагта хонидһоо холо ошохоёо болинхой юм. Нэгэ удаа эндүүрһэнһээ хойшо болёоб гэжэ өөртөө үгэеэ үгэнхэй. Хүйтэн буруулганай болохоо забдахада, хэзээ бүхэндэ үбэлэй тэрэ нэгэ үдэр эжэдүүдгүй һанаандань ороодхидог.

Мария һамганиинь юһэдэхи үхибүүтэе түрэхэ болоод, үглөөгүүр эртэ больница ошоһон юм.

— Зай, шамин намдаа басагал заяаха болобош. Арбадахи — эгээ одхомнай хүбүүн байгуужан, — гэжэ үбгэниинь хүхюутэйгээр үдэшэбэ.

— Түрөөгүй үхибүүндэ түмэр үлгы бү бэлдэ. Хонидоол һайн хараад байгаарайт, — гээд. һамганиинь тообошьегүй.

Бүхэли үдэрөө сэлмэг байһан тэнгэри үдэһөө хойшоо бүрхэжэ захалаад. хурдан һалхин хүндыһөө үлеэжэ эхилбэ. Үдэшэ болотор үшөө үдыхэн байгаа. Владимир Цыреторовичэй гэртээ ошожо, халуу оруулха дураниинь хүрэщэбэ.

Хонидоо Монгын хушуунай ойн нэмэри тээшэ һүрэглүүлэн туужархёод, моринойнгоо оодорооp гэртээ ерээ һэн. Гэр соонь хүйтэбэр хүхэ, бэлэн сайшьегүй, түргэн галаа түлижэ, яралаар ундалаад, хонидтоо бусаба.

Тэнгэри ордоһолжо, бордоһо саһаар шэдэлэн, зайгүй һалхилна. Жалгада орхиһон хонидынь ой руу үнн ороод, бүлэг бүлэгөөрөө таралшанхай, хасууринуудай нэрбэһэн хүүеэн доро хагда зулгаанад.

Владимир Цыреторович хашхаржа, туужал оробо. Хонид гээшэ хонид лэ ха юм. Бэлэнээр байраһаа хүдэлөөд орхихо янзагүй. Гэдэргээ шэргүүсэлдээд һалаха юм бэщэ. Хонишоной арайшамай һүрэгөө талада туужа гарахадань, орой болошоһон, хурса нюдөөр химгадаад үзэхэдэнь, хонидынь дутуу шэнги үзэгдэбэ. Хорёодо оруулхадаа, дууһыень тоолоо һэн. Үнэхөөрөөшье 102 хониин яаха аргагүй дутуу байбал даа.

Нүхэн харанхы боложо, шуурганай улихань улам түргэдэнэ. Иимэ хэсүү байдалда ороод, хэн унтажа хонохоб даа. Халаг-хухы боложо, бэдэрэлгэ хэхээе гараха байтарнь, хүршэ һуудаг хонишон — Василий Сосоров гүйлгэжэ ерэбэ. Дутуу гэжэ дуулахадаа, Василий Сосоров иигэжэ хэлэбэ.

— Бүлэг хонид ойн заха бариад, уруудажа ябаа һэн, — гэһэн бэеэрээ нэмэбэ. — Дурамаар бордоһон соо обёороод, шамайе дүтэ ойронь байтаал юм аабза гэжэ һанаалби. Тиигээд хэрэглээшьегүй һэм. Өөрынгөө хонидые туужа орооб, гэбэ.

— Ай, халаг даа! Өөрөөл зэмэтэйб! — гэжэ Владимир Цыреторович толгойгоо шаагаад, дробовик буугаа абажа, моріндоо мордожо, бэдэрхэеэ гараба.

Хүршэ хонишониинишье гээгдэбэгүй. Шуухиржа байһан саһа шуурган соо хэдыщье шагнаархахадань хонидой мааралдаан дуулдаагүй, гэрдэжэ мүршье бэдэрхэдэнь, ойро тойронь олдоогүй. Юрэдөө, шоно, нохойһоо һэргылхын зэргэдэ хоолойгоо һөөлдэтэр хашхаралдаад, буу табяад, гэртээ ерэн, ошон, оройдоо унтангүй үүр сайлгаа бэлэй.

Үглөөгүүр болохо тээ шуурган намдажа, ойн соорхойдо таһарһан хонидыншье олдоо. Арбаад жэл хүдэлтэрөө. юрэдөө, тэрэ нэгэтэшье иимэ байдалда орожо үзөөгүй. Энэ ушарал тэрэниие улам нягта нарин болгоо һэн.

Хэды бэрхэб, дүршэлтэйб гэхэдээ, хүн ямар нэгэн гэнтын ушаралаар таагүй байдалда ородог ха юм. Хэдэн жэлэй урда иигэхэш гээ һаань, гараараа зангажархиха һэн.

Тинхэдэ залуушье эршэтэйшье ябаа. Хониндо орохо хүн бэлээр олдоодхидоггүй, юундэб даа, баран арсадаг, колхозынь сат үргэлжэ хонишодоор дуталдагша һэн. Эгээл тэрэ үедэ Владимир Бизьяев өөрөө дурадхал оруулһан юм.

Түрүүн һамгантайгаа лаб таб хэлсэжэ үзэбэ. Тэрэншье арсабагүй.

— Малшанай бүлэдэ түрэжэ, наһаараа хони, хурьга абалсаһан аад, дуратай, мэдэхэ ажалһаа тунхариһанай юун байгаа юм. Хүдэлэел. Хоюулаа ядахагүйбди, — гэжэ Мария Жигмитовна жүдхүүлэн хэлээд орхёо бэлэй.

Тиигээд лэ тэдэнэр түрэл гэрээ орхижо, холын отарада нүүжэ ерэһэн юм. Нээрээшье, түрүүшын үдэрһөө ядалдаһан бариһан юумэниинь үгы һэн. Нүхэрэйнгөө хажууда хүдэлхэдөө, Мария Жигмитовна эршэ нэмэһэндэл байха. Эрэ хүнэй мүндуу хүсэн эндэшье хэрэгтэй ха юм. Шаргаар асарһан үбһэеэ асалаад, хонидтоо тараажа ябаханшье ондоохон даа. Үбгэнэйнгөө нэгэ асалха юумые хоёр гү, гурба гү асалха. Гадна дал хорёотоошье заһаха барихадаа, юун жэшээ байхаб, яндайлгадаад орхихо.

Бизьяевтанай гэр бүлэ үнэхөөрөө өөрынгөө дуратай ажал хүдэлмэри шэлэн олоһондоо багаханшье һэжэг түрэдэггүй. Мүнөө ямаршье ондоо хүдэлмэридэ оро гэжэ һаа, үбгэ һамган хоёр гол табиарсаха байха...

Тэдэнэй дулаахан гэр сошаг шуулаан: үендөө хүрэһэншье, бүри наһаар дээшэһэн хөөрхэн үхибүүд наадана. Владимир Цыреторовичэй заажа, нэрлэжэ байжа хэлэхэдэньшье, дууһынь ухаандаа хадууржа абаагүйб. Эгээ ехэ хүбүүн Цыренжабынь арбан класс дүүргэөд, үнгэрэгшэ жэл сэрэгэй албанда мордонхой. Удаадахи Максимынь арбан класс баһа дүүргэөд, энэ жэлдэ хурьга абалсаа. Витя хүбүүниинь юһэдэхи класста һурадаг юм ха.

Ажал хүдэлмэри тушаагаа гэрэй эзэн, ахалагша хонишон тодо тобшохоноор хөөрэнэ. Һонирхоһон асуудалнуудта дуратайгаар харюусана. Дунда зэргын бата бэетэй, буржагаршаг үһэтэй, хёрхоор хараһан нюдэтэй Владимир Цыреторович Бизьяев һуурниһаа аалихан үндыжэ:

— Байра байдалымнай үзэнгөө, хонидыемнай хараты, — гэжэ дурадхаба.

Дуратайгаар дэмжэөд, бидзаашаа гарабабди. Үндыһэн наран элшэ туяагаа улам шангадхан, тэнгэриин оройөөдэ яаралгүй жүдхэнэ. Хойто хадаһаа хүйтэхэнөөр үлеэнэ. Хорёо соо хөөрхэн сагаан хурьгадай, хүхүүлгэһэн гараһан хонидой мааралдаан һонорхон агаарта тодоор дуулдаха юм. Адуулгандаа туугдаха хонидоо тэшэ ядан хүлеэһэндэл хээрэ морин уяандаа хүдэлнэ. Али эзэеэ харахадаашье тиигэжэ болоо гү даа.

— Һүүлшынхеэ хурьгалһан 520 хонитойбди. Зуубаа ерэн хурьга абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээбди. Хонинай яһала тобир таргаа ондо орооо. Үбһэ, һолоомо, холимол тэжээлээр балай дуталдаагүйбди даа. Теэд энэ жэл бараг дулаан, саһагүй байба гэшэ бээзэ. — гээд Владимир Цыреторович хониной хорёо руу дахуулжа оробо.

Нээрээшье, хонид тамиртай тэнхээтэй, хурьгадынь дэбхэншээн, тангаршаалдан харайлдана. Дал соо байһан хурьгадта орохо болоходоо:

— Тэрээхэндэ хүлөө аршагты. Дизенфекци хэдэг газарнай, — гээд тэрэ үүдэнэй хажууда хүреэлһэн газар руу зааба.

Эзэнэйнь гүйлтэ дүүргэөд, дал соо оробобди. Байха юумэн хуу һууридаа. Дал соо гэрэлтэй. Хурьгадай хүхүүр. таһалганууд эмхи гүримтэйгээр, яндайшатар хэгдэнхэй, юрэдөө, нюдэ баясуулна.

Буланда хуурай хонир обоолоотой. Үшөө эртэ намар байхада, Владимир Цыреторович өөрөө энээние таража, хатаажа оруулһан юм ха. Үбэлэй хүйтэндэ, хурьгадай түлэг гаража эхилхэдэ, доронь дэбдижэ үгөө.

Бүлүүрээр татуулжа, пистернэ соо уһыень бүлеэдхээд хонидоо уһалдаг гүримтэй. Энэ хүдэлмэридэ тусгаар хүн хүдэлдэг. Абаашажа танилсуулба.

— Насоснай нэгэшье эбдэрээ гэжэ байтаагүй. Бато Батуевич бэрхэ хүн даа, — гэжэ сэдьхэлһээ хэлэбэ.

Бато Батуевич Раднаев энеэбхилэн татаад, гараа һарбайгаа һэн. Урдань монтёроор, жолоошоноор хүдэлһэн хүн. Хурьга абалгын харюусалгатай сагта отарада эльгээгдэдэг заншалтай.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой үнинэй хонишон Владимир Цыреторович Бизьяевай отарада орожо гарахадаа, сэдьхэл зүрхэн ханаадаа һэн.

Энэ дүршэл ехэтэй хонишоной саашадаа үндэр ехэ амжалта туйлаха байһандань оройдоошье һэжэг түрэдэггүй бэлэй.

Ц-Д. ХАМАЕВ.

Анна Тароткын ехэ түсэбүүд

МИНСК. (ТАСС-ай корр. Н. Деленковский). Минскэ областиин Клецкэ районой «Красная звезда» совхозой түрүү һаальшан Анна Юлиановна Тароткодо үглөөнэй һаам гайхамшаг байба. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ үнеэн бүхэнһөө 3100 килограмм һү һаажа, хахад жэлэйнгээ социалис уялга дүүргээ.

Республикын һүнэй фермэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ үнеэдые оньһон аргаар һаадаг түрүү һаальшадай хандаһанай һүүлээр һү ехээр һаахын түлөө хүдэлөөн Белоруссида улам үргэдэбэ. Мүнөө Белоруссиин хэдэн зуугаад һаальшад сүүдхэдээ үнеэн бүриһөө 25 килограмм һү һаана. Тиихэдээ эдэнэр 100, мүн бүришье олон үнеэдые харууһалдаг юм.

ЭДИР БЭШЭГШЭДЭЙ СЛЁДТО МҮНДЭЛЬЭН БОДОЛНУУД

ЭДИР БЭШЭГШЭДЭЙ гурбадахи слёдой эхилһэн тухай уншагшадтаа дуулгаа бэлэмнайбди. Найман аймагай 16 һургуулиин 27 һурагша эдир бэшэгшэдэй слёдто хабаадаба. Тиихэдэ үшөө Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиин 4 һурагша хабаадалсаа. Тодорхойлон хэлэбэл, мүнөө жэлдэ Зэдын аймагһаа эгээл олон түлөөлэгшэд ерээ: Дэрэстэйн, Инзагатын, Гэгээтын гурбан һургуулиһаа найман һурагша байгаа бшуу.

Эдир бэшэгшэдэй слёдто Захааминай аймагһаа нёдондо олон хүн ерээ һэн. Мүнөөшье баһал тэндэһээ олоор хабаадаба гээшэ: Санагын дунда болон Мэлэ-Бортын 8 жэлэй һургуулинуудаа хамта табан хүн байгаа. Тэрэ табанай хоёрынь — Дармаева Санжай-Ханда (Мэлэ-Борто), Очирова Зоя (Санага) гэгшэд нёдондоной слёдто хабаадалсаһан байна. Нёдондо болоһон слёдто Зэдэ-Хэжэнгын дунда һургуулиһаа хабаадалсаһан **Бальжапова Баярма** мүнөө 10-дахи класс дүүргэхээ шалгалта барижа байна. Гэшье шалгалтаяа забһарлуулан, слёдто хабаадалсахаа мүнөө жэлдэ Баярма өөрэрээ гүйлгэжэ ерээ.

Классһаа класста һурагшадай ухаан нэмэдэг гээшэ лаб даа. Мүн слёдһоо слёт хүхэндэ бэшэдэг хүүгэдэй шадабари мүлигдэдэг байна. Жэшээнь, нёдондоной слёдто хабаадаһан эдир бэшэгшэдэй зурһан мүнөө жэлдэ тад онөөр болоо гэжэ дээрэ дурдагдаһан шабинарай бэшэһэн юумэнүүд гэршэлнэ. Эдир бэшэгшэдэй слёт занщалта болобо гээшэ ааб даа. Слёдой хүдэлмэридэ дүрбэдэхи... эхилээд, юһэдэхи хүрэтэр классуудай һурагшад хабаадалсадаг гуримтай. Зүгөөр арбадахи класста ороод байхадаа, эдир бэшэгшын зурһан ямар болоод байнаб гэжэ хараха дуран хүрэнэ бшуу. Тиимэһээ эдир бэшэгшэдэй слёдые имагтал һурагшадай хабарай амаралтын үедэ үнгэргэдэг болохо гэһэн хэлсээн тон зүб. Тиимэ дурадхалнууд урда жэлнүүдтэшье хэлэгдэдэг байгаа. Теэд үндэшьеб тэрэнь бэелүүлэгдэжэ үгэдэггүй һэн. Харин 1975—1976 онуудай һуралсалай жэлһээ эхилжэ, хэлсэгдэһэн хэлсээн одоошье хүсэндөө орожо, хабарай амаралтын үедэ эдир бэшэгшэдэй слёдые үнгэргэхөөр Гэгээрэлэй министерство, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институт эмхидхэлэй ябуулга эртээнһээ хэжэ эхилхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

1975 ОНОЙ СЛЁТ хэр амжалтатай байба гээшэб? Жэлһээ жэлдэ хабаадагшадай болон һургуулинуудай тоо нэмэнэ гэжэ тон түрүүн тэмдэглэе.

Хоёрдохёор, мүнөө жэлэй слёт нилээдгүйхэн үрэжэлтэй байгаа. Хүүгэд элдэб жанрай зохёол бэшэжэ туршана. Илангаяа ажабайдалһаа һабагшатай зохёолнуудые, онсолон хэлэбэл, ажалай баатарнууд тухай очеркнуудые, зураглалнуудые һурагшад олоор бэшэнэ. Тэрэ ехэ һайн гэжэ һанагдана.

Гурбадахяар, слёт дээрэ суглараг шадай һонирхол татаһан зүйл юун бэ гэбэл, Захааминай аймагай Мэлэ-Бортын найман жэлэй һургуулиин 7-дохи класс дүүргэһэн **Шагдурова Надя** «Долоон үнгын һолонго» гэжэ повесть асараа. Энэ ушар тухай Ц-Д. Дондоковагай «75 оной олимпиада, амар мэндэ» гэһэн томо статья соо хэлэгдээ һэн. Минии нэмэхэ юумэн юун байнаб гэбэл, Надиин повесть слёт дээрэ муу бэшэ сэгнэлтэ абаа. Заһабари хээд, зүбшэн хэлсэлгэ хүүлэһэнэй һүүлээр толилхо асуудал табихаар гэгдээ. 1973—1974 онуудай һуралсалай жэлдэ ээлжээтэ «Хонхо» хуудаһанай нэгэ номерто Захааминай аймагай Мэлэ-Бортын һургуулиин 6-дахи классай һурагша байһан Цыренова Надя гэжэ басаганай «Эхын зүрхэн» гэжэ поэмын хэһэг толилогдоһон юм. Тэрэ поэмэдэнь би юрэнхы рецензи бэшэжэ гаргалсаһан байгааб. Харин слёт дээрэ Шагдурова Надя намтай танилсахадаа, Цыренова Надя гээшэтнай биб гэжэ ойлгуулаа. Саарһан дээрэ анхан бэшүүлһэн обогоороо Шагдурова байгаа юм хаш. Юрэдөө, Надя басаган яһала бэлигтэй, өөрынгөө эрдэмые, ниитэ болбосоролые дээшэлүүлжэл, гуурһаяа хурсадхажал, уран зохёолой оньһон нюусые бэдэржэл, шудалжал байхадаа, үрэ гараха, уран зохёолшо болохо аабза гэжэ найдахаар.

Слёдто анха түрүүшынхеэ хабаадаһан үхибүүд соонһоо Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда һургуулиин 9-дэхи класс дүүргэһэн **Сымбелова Туяаные**, Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй дунда һургуулиин 7-дохи класс дүүргэһэн **Раднаева Ларисые**, Сэлэнгын аймагай Үбэр-Зөөхэйн дунда һургуулиин 6-дахи класс дүүргэһэн **Лыкшитов Володиие** болон бусадые дурдамаар байна.

Инзагатын дунда һургуулиин буряад хэлэнэй, литературын багша **Валентина Гармаевна Цыдыпова** өөрынгөө шаби **Шойморданов Рахмет** гэгшын һонирхолтой уянгата шүлэгүүдые уншажа үгөө. Рахмет — татаар хүбүүн. Буряад класста һурадаг, буряадаар шүлэг бэшэжэ, түрэл Инзагатаяа түүрээн магтаһан байна. Зүгөөр Рахмет хүндэтэ шалтагаанаар слёдто ерэжэ шадаагүй.

БАРГАЖАНАЙ, ЯРУУНЫН, АХЫН аймагуудһаа мүнөө нэгэшье түлөөлэгшэ үгы байгаа. Ургажа ябаһан хүүгэдэй уран бэлиг унтаршоо бэшэ ёһотой. Эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаагүй гээшэ ааб даа.

Гэгээрэлэй зарим таһагууд һургуулинуудайнгаа эльгээһэн юумэнүүдые республиканска жюридэ хүргэжэ шадангүй даражархиһан байна. Жэшээнь, Улаан-Үдын аймагай Доодо-Ивалгын найман жэлэй һургуулиин һурагшадай гар бэшэмэл журналнууд гэгээрэлэй таһагта хүрөөд тогтошоһон байгаа. Тиигэжэ жюрин гэшүүд гайхаһан байха юм. Юуб гэхэдэ, Доодо-Ивалгада РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша **Ц. Б. Бальжинимаевагай** хүтэлбэри доро литературна нэгэдэл олон жэлэй туршада хүдэлжэ байдаг, нэгэшье слёдһоо, нэгэшье олимпиадаһаа таһаржа үзөөгүй байха юм.

Гэбэшье слёдой эхилһэн тушаа газетэһээ мэдэжэрхёод, Цыпилма Бальжинимаева слёдто хабаадаха ёһотой шабинараа дахуулаад ерээ һэн. Ажалдаа шунаһан хүнэй жэшээ иимэ байна бшуу. Теэд энэ багша бэеэ магтуулха гэжэ тиигэнэ бэшэ, һургажа байһан шабинарни үшөө ехэ һургаалда хүртэһэн гэжэ сэдьхэнэ ха юм. Слёдто ерээд, габьяата багша нэгэшье дахин би гэжэ өөрыгөө дээрэ үргэдэггүй, даруухан янзаар һуужа шагнаад, хэлэхэ юумэнэй байбал, тоб байса олон үгэгүйгөөр хэлээд үнгэрдэг гэжэ би олон удаа ажаглаа хүм.

Тиихэдэ Хяагтын аймагһаа нэгэшье дахин слёдто түлөөлэгшэд ерэдэггүй. Тэндэхи һургуулинуудай һурагшад соо бэшэдэг үхибүүд байдаггүй юм гү, али эмхидхэлэй хүдэлмэри дуталдадаг юм гү — мэдэхын аргагүй.

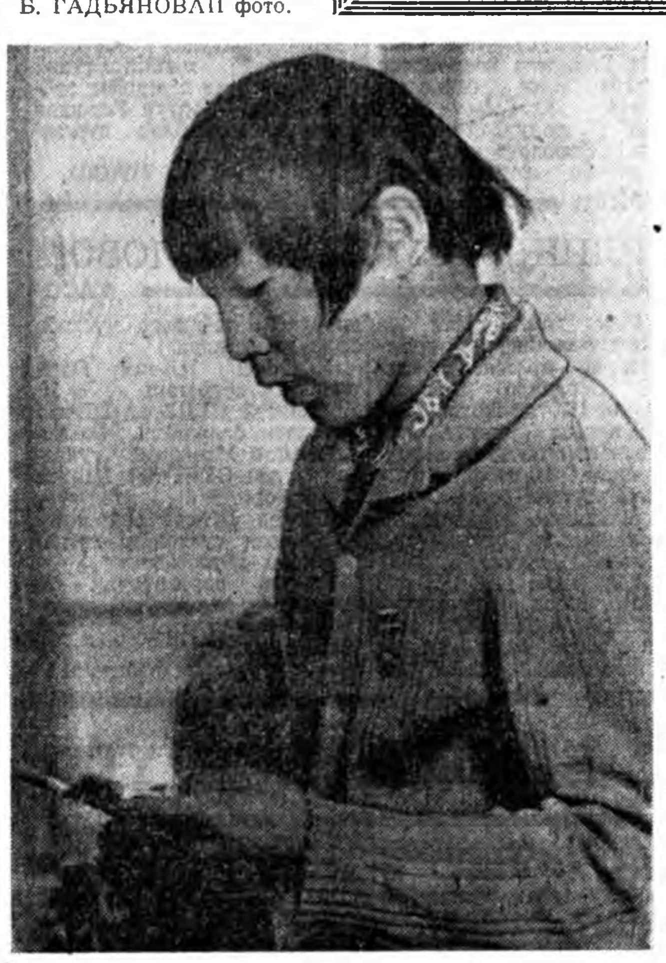
Түрүүн зуу гаран хүнэй юумэ орожо, тэдэнние поэтесса Ц-Д. Дондокова гансаараа шахуу уншажа, сэгнэлтэ үгэжэ гараһан байна. Энэмнай айхабтар шалаатай, ехэ хүдэлмэри гээшэ, сагшье ехые эдихэ жэшээтэй. Хожомой слёдой болоходо, конкурсдо ерэһэн бүхы хүдэлмэриие ганса хүнэй эзэм дээрэ ашангүй, жанр жанраарнь илгаад, олон зохёолшодой дунда хубааха хэрэгтэй гэжэ һанагдана. Тиимэһээ багшанар конкурсдо эльгээхэ материалнуудые жанр жанраарнь согсолборилон, тус тустань альбом болгуулхаяа оролдохо ёһотой бэшэ гү? Жэшээнь, очеркнуудые нэгэ амяарнь, шүлэгүүдые баһа ондоо г. м. Үгышье һаа, Мэлэ-Бортын һургуулиин һурагша Санжай-Ханда Дармаева шүлэгүүдээ томо дэбтэр соо бэшээд асарһаниинь ехэ һайн байгаа. Тэрэнииень эрдэмтэн Ц-А. Дугарнимаев уншажа, һөөл зохид шэнжэлэл хэжэрхёо. Энээн дээрэһээ бодомжолходо, автор бүхэнэй зохёолнуудые гар бэшэмэл согсолбори шэнги болгоод ябуулхада өөрэгүй бэшэ аал?

Ц. ДОНДОГОЙ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: слёдто хабаадаһан бүлэг багшанар; Санагын дунда һургуулиин 9-дэхи класс дүүргэһэн Мүнхэ Дармаев шүлэгөө уншажа байна.

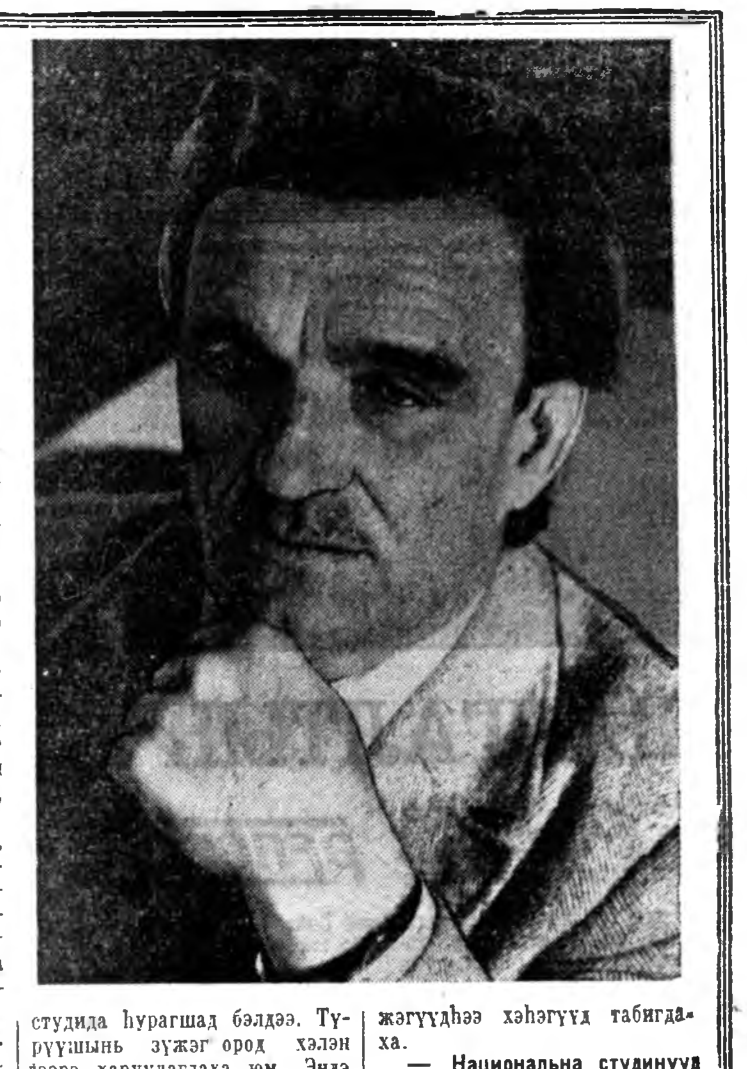
Б. ГАДЬЯНОВАП фото.

АМЖАЛТА ХҮСЭНЭБДИ

Алас-Дурна зүгэй искусствын институтда манай республикын бүлэг хүбүүд, басагад һуража гараба. Тэдэнэр һаяхана нютагаа бусажа ерээд, зүжэг наадаяа хотын ажалшадта харуулхаар бэлдэжэ байна. Институдай багша, студиин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ С. З. Гришкотой манай корреспондент Б. Батоев уулзажа, хэдэн асуудалтайгаар хандаа.

— Сергей Захарович, институт тухайгаа тобшохоноор хөөрэжэ үгыт.

— Манай институт нээгдэһээр тиимэшье үни болоогүй. 1962 ондо түрүүшынгээ студентнэрые угтаһан юм. Эндэ хүгжэмшэдые, театрай артистнарые, уран зураашадые бэлдэдэг. Бэлдэдэг гэжэ сэхэ хэлэхын аргагүй ааб даа. Юуб гэхэдэ, оюун бэлиггүй хүниие гэнтэ бэлигтэй артист болгожо хэншье шадахагүй. Бидэнэр залуушуулай оюун бэлигэй хүгжэлтэдэ, тэдэнэй эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь али бүхыгөөр туһалха гэжэ оролдонобди.

— Национальна студи тухайгаа, эндэ һураһан хүбүүд, басагад тухай хөөрэжэ үгыт.

— Хэдэн бүлэг хүбүүд, басагад арбан жэлдэ һуража, манай институт дүүргэжэ гараба. Харин национальна студи энэ жэлдэ түрүүшынхеэ мэргэжэлтэдые гаргаба. Энэ хадаа үндэһэн хэлэн дээрэ наадаха артистнуудые бэлдэлгээр манай түрүүшын туршалга болоно гэбэл, ехэшье алдуу болохогүй хаш. Энэ студиие 24 хүн дүүргэжэ гараба. Хэдэн жэлэй саада тээ, тобшолон хэлэбэл, 1971 оной зун 200-гаад хүнэй хабаадалгатай ехэ конкурс боложо, эгээл эрхимүүдынь шалгаран абтаа бэлэй. Мүнөө тэдэнэр һургуулияа дүүргээд ерэбэ гээшэ. Эдэ жэлнүүд соо тэдэнэр олон юумэндэ һураа, эрдэм мэдэсэ ехэтэй болоо. Эбтэй эетэй энэ студиин студентнэр бэрхээр һурадагшье, институдай ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададагшье байгаа. Бэлигтэйшье, оролдосотойшье залуушуул. Манай институдай багшанар Л. Н. Филатова, Н. А. Лебединская, В. В. Бусаренко, А. М. Запорожец, Д. Ж. Цыбикжапова болон бусад залуушуулай оюун бэлигые хүгжөөхэ, тэдэнние артистын мэргэжэлдэ һургаха хэрэгтэ ехэ оролдолго гаргаа гэжэ эндэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

— Студида һурагшад дипломно хүдэлмэридөө ямар зүжэгүүдые бэлдээб?

— Тэдэнэр хоёр зүжэг, нэгэ концертнэ программа бэлдэнхэй. Һаяын үдэрнүүдтэ хотын ажалшадай, гүрэнэй комиссиин гэшүүдэй урда харуулха юм. Мүнөө үедэ һүүлшын бэлэдхэл боложо байнхай. Ямар зүжэгүүд бэ гэхэдэ, М. Светловой зохёоһон «20 жэл үнгэрһэн хойно». Ж. Б. Мольерэй «Скапенэй аашанууд» гэһэн зүжэгүүдые студида һурагшад бэлдээ. Түрүүшынь зүжэг ород хэлэн дээрэ харуулагдаха юм. Эндэ граждан дайнай, совет засаг байгуулгын үе зураглагдаба. «Скапенэй аашанууд» буряад хэлэн дээрэ табигданхай. Энэ зүжэгые студиин багша Ш-Н. Цыденжапов буряадшалаа. Мүн ехэ концерт харуулагдаха. Программадань совет композиторнуудай дуунууд, уран уншалга, хатар, фехтовани, интермеди оруулагданхай. В. Шекспирэй «Макбет», Дюмагай «Гурбан мушкетер» гэһэн зүжэгүүдһээ хэһэгүүд табигдаха.

— Национальна студинууд шэнээр эмхидхэгдэхэ гү?

— Энэ жэлдэ яхад залуушуулые студида абахабди. Якадай театрта наадаха залуу артистнуудые һургахабди. Мүнөө дүүргэжэ байгаа буряад студиинхид июлиин 6-да гүрэнэй комиссиин урда дипломно хүдэлмэреэ хамгаалаад, артистын хүндэтэйшье, хүшэршье зохёохы хүдэлмэриин замда гарахань. Амжалта хүсэнэбди.

СОВЕТ ЭД БАРААН — ПОЛЬШЫН ДЭЛГҮҮРТЭ

ВАРШАВА. «Совет хадаа эрхим һайн» — энэ уряа арадай Польшодо дэлгэрэнги. Советскэ Союзай предприятинуудта үйлэдбэрилэгдэһэн үргэн хэрэглэлэй эд бараае Польшодо дуратайгаар худалдан абана. Һүүлэй 15 жэл соо 25 миллион гаран час, миллионһоо үлүү фотоаппарат, хэдэн арбаад мянган телевизор болон радиоприёмнигууд ПНР-тэ худалдагдаа.

Энэ жэлдэ СССР-һээ шэнэ түхэлэй «Рекорд», «Электрон», «Рубин-710» гэжэ үнгэтэ телевизорнүүд Польшын дэлгүүртэ эльгээгдэхэ байна. Мүнөө үеын эрилтэдэ таарамаар, «Селена», «Меридиан» радиоприёмнигууд магазинуудай тагууд дээрэ удаан саг соо хэбтэжэ байдаггүй.

ХАРИЛСАА ХОЛБООН ҮРГЭДЭНЭ

ВАРШАВА. Польшо ГДР хоёрой хамта бариһан «Пшиязнь» гэжэ хлопок ээрэлгын предприятиие Польшын Заверц хотодо ашаглалгада тушаалгын баяр ёһолол болоно.

«Пшиязнь» гэжэ фабрикын нэрые оршуулхада, «Эб найрамдал» гэһэн удхатай. Польшо ГДР хоёрһоо гадна, социалис бусад оронууд тэрэнэй барилгада хабаадаа.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

Жэшээнь, фабрикын цехүүдэй нэгэндэ чехословак үйлэдбэриин ээрэлгын машинанууд тодхогдонхой. СССР-һээ асарагдаха хлопок фабрикын үйлэдбэриин шухала түүхэй эд болохо юм.

АГААРАЙ СЭБЭР БАЙХЫН ТҮЛӨӨ

СОФИ. Оршон тойронхи байгаалиие хамгаалгын бүгэдэ арадай хабаадалгатай хүдэлөөн социалис Болгарида үргэдэнэ. Хара далайн Болгаридахи эрье шадарай уһые сэбэрлэхэ ехэ зорилготой хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байна. НРБ-гэй мэргэжэлтэд совет дүй дүршэл, СССР-эй предприятинуудта бүтээгдэһэн элдэб шүүрнүүдые, сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые амжалтатайгаар хэрэглэнэ.

Ой модоной талмайнуудые үргэдхэхэ, таримал һөөгүүдые хамгаалха, газарай хүрьһэнэй нуралгатай тэмсэхэ талаар Болгариин бүхы округуудта ехэ ажал ябуулагдана.

ЗЭДЭДЭ

ДРУЖИНАНУУДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Аймагта ниитын гурим сахиха арадай һайн дуранай дружинануудай командирнуудай зүблөөн боложо дүүрэбэ. Олонхи сельскэ Советүүд һайн дуранай дружинануудые байгуулгада харюусалга ехэтэйгээр хандаа гэжэ аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо П. М. Бальчугов элидхэл хэхэдээ тэмдэглэһэн байна. Мүнөө аймаг дотор олон дружиннигууд тоологдоно. Һүүлэй үедэ дружиннигууд шахаа тангаригаа үгэдэг болонхой. Теэд зарим ажахынуудта энэ гурим бэелүүлэгдэнэгүй. Мүн элидхэлшэ дружинануудта эхэнэрнүүд үсөөн хабаадуулагдана гэжэ тон зүб хэлэһэн байха юм. «Арадай һайн дуранай дружинануудта бии байһан дутагдалнуудые усадхангүйгөөр ниитын гурим наринаар сахидаг болохын аргагүй» гэжэ П. М. Бальчугов элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ хэлэһэн байна.

Петропавловкын сельскэ Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. А. Попов элидхэл тушаа үгэ хэлэхэдээ, эдэбхитэдэй пунктын хүдэлмэри тухай тоггобо. ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. А. Буинов залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тушаа тогтожо хэлэбэ.

Аймагай арадай сүүдэй түрүүлэгшэ П. Б. Малакшинов, Доодо-Ториин сельскэ Советэй түрүүлэгшэ В. П. Ломухин, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой арадай дружинын командир Б-О. Батуев, аймагай прокурор А. Л. Цырендоржиев болон бусад арадай һайн дуранай дружинануудай хүдэлмэриие саашадань эрид һайжаруулжа, ниитын гурим наринаар сахидаг болохо шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

ШУБУУШАД АМЖАЛТАТАЙ

Ториин шубуунай фабрикын үйлэдбэриин хүсэн жэлһээ жэлдэ дээшэлжэ байнхай. Үнгэрһэн 1974 ондо эндэ 4,4 миллион үндэгэн абтаа һаа, байгша ондо 5,1 миллион үндэгэн абтахаар хараалагдана.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түрүүшын дүрбэн һарада түсэбөөр хараалагдаһан 1 миллион 786 мянган үндэгэнэй орондо 2 миллион 780 мянган үндэгэн абтаа.

Фабрикын коллектив апрель һарада илангаяа һайнаар хүдэлжэ, үндэгэ абаха түсэбөө 130 процент дүүргэһэн байна. Хэрбээ һарадаа эндэхи шубуушад тахяа бүриһөө 16,5 үндэгэ абаха ёһотой һаа, 18,1 үндэгэ абана.

Шубуушадай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүд һарадаа согсологдожо байдаг. Жэшээлхэдэ, һүүлэй үедэ цехүүд хоорондохи мүрысөөндэ Т. П. Тюрюханова, Р. Т. Гемогеева гэгшэдэй даадаг цех эрхимлэһэн байна. Мүн механизаторнууд В. П. Новожилов, В. М. Тугаринов, Н. А. Иванов, электро-гагнуурша В. П. Паршков гэгшэд һайн дүн туйлана.

Шубуунай фабрикын коллектив жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ.

М. ГАЛСАНОВ.

...родой революциин ...жэлэй ойдо

В. И. ЛЕНИН БА ОРОДОЙ ТҮРҮҮШЫН РЕВОЛЮЦИ

1905 оной январиин 9-нэй үглөөгүүр Петербургын хүдэлмэришэд «хаанһаа хайра гуйхаяа» Үбэлэй ордон шэглэн ошоһон аад, үдэшэлэн хиһэлгэ-бухэлэлгэ барижа айба: захиралта дүүргэн, «сагаан хаанай» сэрэгшэд аргаалда ябаһан зэбсэггүй хүнүүдые туулган һомоор угаа. Революциин эхи табиһан тэрэ үдэр В. И. Ленинэй хэлэһэнэй ёһоор Россин хүдэлмэришэд граждан дайнай агуу ехэ һургаал абажа, хэзээшье мартахагүйгөөр толгойдоо хадуужа абалай. Бури сарын 10-да Петербургын бүхы хүдэлмэришэд бужалгаалаа һэн. Энээнэй удаа бусад городуудай ажалшад тэмсэлдэ оролсобо. Тэрэ һарынгаа эсэс багта 440 мянган хүн буһалгаанда ороонхой байба. Энэнь үнгэрэгшэ 10 жэлэйхиһээ һурагай олон болоно.

Революционно хүдэлөөн ордон түргэнөөр дэлгэрбэ. 1905 оной октябрьда Бүхэроссин политическэ стачка болобо. Хоёр миллион гаран хүн энээндэ хабаадаа. Декабриин 9-дэ Москвада зэбсэгтэ буһалгаан болоо һэн. Удаань оной олон городууд болон районууд оролсоо һэн. 1905 оной ноябрь һарада 1905 онһоо бусажа ерэһэн В. И. Ленин хаанта засагта эсэргүү революционно тэмсэлые толгойлжо оролдобо.

Хаанта засагые үндэрнь урбуулан алдаһан ородой түрүүшын революци хоёр жэл хахад соо үргэлжэлээ һэн. Хүн түрэлтэн революционно дүлэнэй иимэ ехэ хүсэтэйгөөр дэлгэрһые үзэгүй байгаа юм. Нойрсоһон байһан Росси богонихон саг соо революционно пролетариадай, революционно арадай, дэлхэйн сүлөөрэлэй хүдэлөөнэй манлай болоо бэлэй. «Эрхэ сүлөөгэй түлөө айхабтар ехэ хохидол гээгдэлдэ ороһон ородой баатарлиг пролетариадые дэлхэйн хүдэлмэришэд зүрхөө үбдэн хаража байгаа», — гээд В. И. Ленин 1905 оной апрель һарада бэшээ һэн.

Революционно үйлэ хэрэгүүдые ажаглажа байһан Ленин тэмсэлэй саашанхи замые нэбтэ соо хаража тодорхойлоо һэн. Хуушанай ёһо гуримай хэрэггүй болоһон хойно, революци хэхэ гурим заабаринуудые шэнээр зохёохоор болоһон эрхэ байдалда революциин асуудалнуудые шиидхэхэ баатай болоһон юм. «Демократическа революцида социал-демократнуудай тактика» гэжэ Ленинэй ном 1905 оной зун гараба. Энэ ном соогоо Россида болоһон үйлэ хэрэгүүдые гүн гүнзэгыгөөр шэнжэлһэн, бодомжолһон байна. Россин социал-демократи тэрэ үедэ үнэндөө хоёр ондоо парти: большевик-революционно, меньшевик-реформис партинууд боложо таһаранхай байгаа. Эхилһэн революциие буржуазно-демократическа шэнжэтэй гэжэ большевигүүдшье, меньшевигүүдшье адляар лэ тодорхойлдог байгаа. Зүгөөр, энэ тон зүб баримтаһаа тон хоёр ондоо тобшолол хэдэг бэлэй.

Буржуазна революциин боложо байгаа хадань тэрэнэй ударидагшань гансал буржуази байха ёһотой. Пролетариат хадаа шадалайнгаа зэргээр буржуазида туһалха ёһотой гээд хуушанай номнол баримталдаг меньшевигүүд хэлэдэг бэлэй.

В. И. Ленин энээниие оппортунис номнол гэжэ буруушаагаа. Россин буржуази хадаа революционно арад зонһоо таһа айдаг, сагаан хаантай үгээе ойлголсохо гэжэ нюусаар оролдодог байгаа. Иимэ бодолтой буржуазида революциин жолоо барюулха болоо һаа, бүхы хэрэг һалаха бшуу.

Хуушанай номнолые хаяад, Ленин 1905—1907 онуудай революциин онсо шэнжэ шанарые тодорхойлһон юм. Энээниие шэнэ түхэлэй буржуазно-демократическа революци, империализмын үе сагтахи түрүүшын арадай революци гэжэ харуулаа һэн. Энэ үе шата хадаа ангиин хүсэнүүдые хубааха талада ехэ юумэ хубилгаа.

Томо буржуази болбол революционно шэнжэ шанараа сүм гээжэ, бодото демократида харшаар хандадаг, хархис анги боложо бүрилдэнхэй, тиигэхэ мүртөө обществын хархис, хуушаниие баримталдаг этэгээдүүдтэй үгээе ойлголсохо гэжэ оролдодог юм.

Тиигэн гэхэдэнь, ниитэ олон ажалшад сооһоо хүдэлмэришэн анги илгаржа гараад, бэеэ дааһан политическэ хүсэн болонхой, өөрын марксистска парти байгуулаа. Гансал энэ анги демократическа хубилалта ударидажа шадаха, революциин уг зорилгонуудые тухандань хүргэжэ шадаха байна бшуу.

Хархис буржуазиие холо болгоод, хүдэлмэришэн анги феодализмын, хэтэрхэй баяшуулай хүсэнүүдые дараха хүтэлбэрилэгшэ болоһон, революционно демократиин вождь болоһон байна. Буржуазно-демократическа революциһаа пролетариат бэеэ холодуулха ёһогүй гэжэ Ленин һургадаг һэн. Энэ революциин толгойлогшо болоожо, тэрэниие тухандань хүргэхэ гээшэ пролетариадай уялган мүн. Буржуазна революци хадаа буржуазида орходоо пролетариадта бүришье шухала хэрэгтэй юм. Юундэб гэхэдэ, демократическа хубилалтын бэелүүлэгдээд байхада, эмхидэлээ шангадхаха, бэежэхэ аргатай болодог, социализмын түлөө тэмсэхэ эрхэ нүхэсэл бии болодог юм.

Демократическа революцида пролетариадай ээлжэ болохо ударидахы үүргые бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада юун хэрэгтэйб? Нэгэдэхеэр, революцида харша зүрюугээр зориһон буржуазиие нэн түрүүн политическэ талаһаань холодуулха, обществын демократическа хүсэнүүдые бэе тээшээ татаха һэдэлгыень болюулха шухала гэжэ В. И. Ленин заагаа һэн. Хоёрдохёор, пролетариат бэшэ ажалшад зонтой, нэн түрүүн таряашадтай хүдэлмэришэн ангиин бата нэгэдэл хангаха шухала.

Революциин гол асуудал — гүрэнэй засаг түрэ тухай асуудалые Ленин тон шэнээр тодорхойлһон байна. Обществын демократическа үзэлтэй олонхи хүн зонтой пролетариадай нэгэдэжэ, ударидахы хүсэн болоһон демократическа революциин илалта урданайхидал адли томо буржуазин засаг түрэ тогтоолгоор түгэсхэхэ бэшэ, харин революционно арад зоной засагаар, пролетариат ба таряашадай революционно-демократическа диктатура байгуулгаар түгэсхэхэ ёһотой. Энэ засаг түрэ (диктатура) хадаа революциин демократическа шатын илалта батадхаад, хархис хүсэнүүдэй доботолго гэдэргэнь сохижо, революциие саашань дэбжүүлхэ ёһотой.

Ленинэй сурталай ёһоор буржуазно-демократическа революцида пролетариадай ударидахы үүргэ саашадаа социалис революциин ударидагша болохо, тиихэдэ пролетариат болон таряашадай революционно-демократическа диктатура болбол пролетариадай социалис демократиин батажаха үндэһэ һуури бэлдэхэ хуулитай.

XX зуун жэлэй демократическа революци хадаа баруунай оронуудта буржуазин хэдэг урбалтануудай эсэстэ тогтоогдодог парламентска гуримууда орходоо ондоо түхэлэй демократи бии болгожо болодог ушарые ородой меньшевигүүдтэл адли мүнөөнэй реформистнууд яашье ойлгоногүй. Буржуазно-демократическа революци тухай Ленинэй сурталай ёһоор гүрэнэй засагай зургаануудай жолоонууд хүдэлмэришэн анги түрүүтэй революционно-демократическа хүсэнүүдэй гарта дамжан орохо ёһотой гээшыень эдэнэр яашье ойлгоногүй бшуу.

Эдэ шэнэ хүсэнэй засаг түрэдэ ороходонь, политическэ гурим помещигүүд болон томо буржуазин барижа байһан экономико хоёрой хоорондо зүришэлдөөнэй гараха байһаниинь ойлгосотой. Эдэ зүришэлдөөнүүдые усадхахын тулада гүн гүнзэгы экономическа хубилалтануудые хэхэ үргэн программа Ленин зохёогоо. Энээнэй ёһоор ээдэ баяшуулай газар хаһажа, таряашадта хубааха, синдикадууд, банкнуудые мэдэлдээ абаха, эдээндэ хиналта табиха гэхэ мэтэ болоно. Энэ программа бэелүүлхэдэ, томо капиталай, баяшуулай зөөри баялигаараа хашаха ябадал усадхагдаха һэн.

Хүдэлмэришэн, таряашадай революционно-демократическа диктатура хадаа арад зоной аша туһа аршалдаг шэнэ түхэлэй демократическа республика байгуулхые оролдодог байна. Хүдэлмэришэдэй, солдадууд болон таряашадай депутадуудай Соведүүд хадаа Россин эрхэ байдалда иимэ засаг түрын үндэһэн болоһон байна. Демократическа бусад хүсэнүүдтэй хамта марксистска партиин түлөөлэгшэдэй иимэ засаг түрэ бэелүүлгэдэ хабаадалсаһан ушар хадаа революциие саашадань хүгжөөхэ, тэрэниие социалис зам руу шэглүүлхэ арга боломжо хүдэлмэришэн ангида ганса «дороһоонь» бэшэ, мүн «дээрэһээньшье» нүлөө үзүүлхэ арга олгоо бшуу.

Пролетариат гээшэ замайнгаа хахадта тогтохо ёһогүй, үшөө демократическа революциин үедэ социалис шэглэлтэй болохо хүсэнүүдые нэгэдүүлжэ эхилдэг юм. «...Манай хүсэнэй зэргээр, пролетариадай ушар ёһо мэдэхын, эмхидхэлэй зэргээр бидэнэр мэнэ гэһээр демократическа революциһаа социалис революцида орожо эхилхэбди», — гэжэ 1905 ондо Ленин бэшээ һэн. Революционно үйлэ хэрэгүүд хадаа хоорондоо нягта холбоотой, ондоогоор хэлэбэл, демократическа, социалис шатануудтай гээд Ленин харадаг байгаа. Нэгэдэхи шатань хоёрдохидоо дамжан ородог, хоёрдохи шатань нэгэдэхи шатынгаа зорилгонуудые дүүргэжэ, социалис хубилалтануудай үүдэ нээжэ үгэдэг юм. Тиимэ болоһонһоо хойшо демократическа, социалистическэ революцинууд хоорондоо ехэ ангиин илгаатайшье һаа, революционно үйлэ хэрэгүүдэй һалаанууд мүн болоно.

Энэ асуудалаар Ленин хоёр тээшээ тэмсэл хэдэг бэлэй: демократическа шатын тэмсэлһээ социалис зорилгонуудые таһалжа харадаг меньшевигүүдтэ эсэргүүгээр тэмсэдэг, революциин демократическа шатые огтолон хаяад, «хаанай засаггүйгөөр, хүдэлмэришэнэй правительство» гэжэ хэтэрхэй революционно уряа хаядаг Троцкий ба тэрэнэй тала баримталагшадтай эсэргүүгээр тэмсэдэг һэн.

Буржуазно-демократическа революциие социалис революцида дамжан оруулха гэһэн Ленинэй суртал хадаа эдэ хоёр номнолые хоюуланиинь буруушаадаг, пролетариадай демократическа, социалис зорилгонуудые нэгэдүүлжэ харадаг, эдэ хоёр хоорондоо таһаршагүй холбоотой гэдэг юм.

Революционно үзэл сурталаар зэбсэгжэһэн марксис партиин дайшалхы үүргын ехэ боложо байһан тухайда ородой түрүүшын революциин үедэ бэшэһэн Ленинэй бүхы зохёол дотор ото харуулагдана. В. И. Ленин иимэ парти байгуулаа юм. Энэнь большевигүүдэй парти мүн.

1905—1907 онуудай революци бүхэдэлхэйн түүхэтэ шэнэ шата, политическэ хубилалтануудай, революциин гал дүлэнэй шата нээгээ. Хаанта засагта хүсэтэ сохилто хэжэ, энэ революци дэлхэйн капитализмын үндэһэ һуларуулаа, дарлагшад, мүлжэгдэгшэдые сүлөөрэлгын тэмсэлдэ зоритжуулаа. Ородой түрүүшын революциие В. И. Ленин «Агуу Октябриин социалис революциин «генеральна репетици» гэжэ нэрлээ һэн. 1905—1907 онуудай дүршэл хэрэглэн, революционно тэмсэлэй гал дүлэн соогуур гаран, ленинскэ партиин ударидалга доро ородой пролетариат 1917 ондо агуу ехэ түүхэтэ илалта туйлаа. Энэнь мүнөөнэй дэлхэйдэхи социальна гүн ехэ хубилалтануудай эхин болоо бэлэй.

Иван АЛУФ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

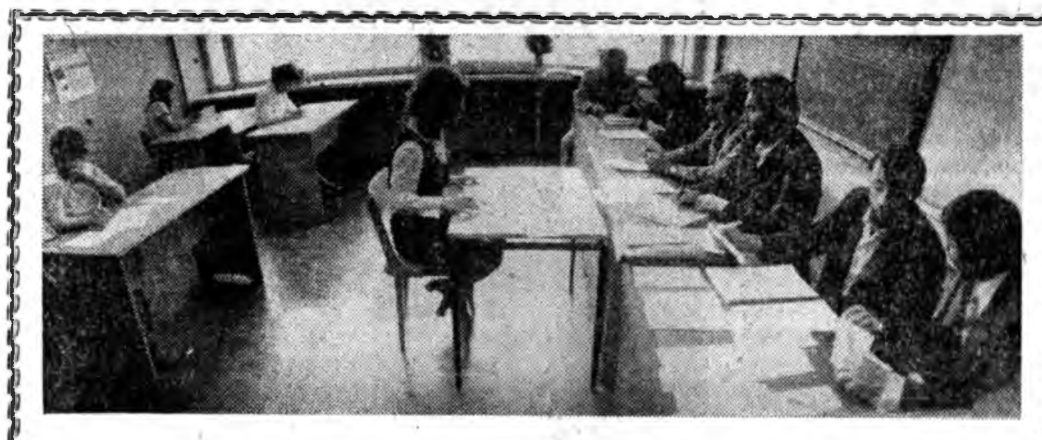
МОНГОЛОЙ АРТИСТНАР МАНАЙДА АЙЛШАЛХАНЬ

Монголой Арадай Республикын Сүхэ-Баатар хотын «Сэлэнгэ» ансамбль июнин 30, июлиин 1-нэй үдэрнүүдтэ республикымнай ниислэл — Улаан-Үдэдэ айлшалан ерэжэ, оперо, баледэй театрта концерт табихань.

Энэ ансамблиин 60 гаран артистнар бэлиг шадабаряа харуулха юм. Монгол арадай дуунууд, оло янзын хатар репертуартань ороно. Дирижер Баасанхуу, балетмейстер, МНР-эй габьяата артист Лувсандаш, хормейстер Наваансүрэн, режиссер Балдан гэгшэд һонирхолтой баян программа зохёогоо.

Манай айлшадай хатар нааданай совет-монгол арадуудай хани барисаае бэхижүүлхэ, соёл культуратайгаа дүтэ танилсаха хэрэгтэ һайн нүлөө үзүүлхэ байһаниинь лабтай.

В. НИМБУЕВ.

ШАЛГАЛТЫН ҮДЭРНҮҮД

РЕПОРТАЖ

Ороноймнай бүхы дээдэ, дунда һургуулинуудта студентнэрэй, һурагшадай шалгалтын хаһа ерэнхэй. Эрдэмэй орьел өөдэ дабшажа ябагшад туйлаһан амжалтануудаа, эрдэм мэдэсээ харуулжа байна. Ерээдүйн мэргэжэлтэдэй бэлэдхэл, тэдэнэй оюун бодолой хүгжэлтэ шалгалтанууд дээрэ элирнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Зүүн Сибириин соёлой дээдэ һургуулида ороходсм, эндэ тэндэ бүлэг студентнэр юун тухайшьеб хөөрэлдэжэ байбад. Шалгалтаяа һайнаар үгэгшэдэй баяртай энеэдэн дуулдана. Шалгалтада орохоёо байгшадай бодолгото болоһон шарайнууд....

306-дахи аудитори, «Шэмээгүй! Шалгалта боложо байна!» — гэһэн соносхол үүдэндэнь хадаатай. Эндэ библиотечнэ факультедэй 1-дэхи курсын студентнэр шалгалта үгэжэ байнад. Ерээдүйн библиотекарь, библиографууд өөһэдынгөө мэргэжэлээр шухала асуудалнуудай нэгэн болохо ниитэ-политическэ литературын библиографи хэр мэдэхэ болоһоноо харуулнад.

— Марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури табигшадай зохёолнуудые, тэдэнэй библиографиие тон һайнаар мэдэхэ зэргэтэй, — гээд багша Людмила Афанасьевна Аюшеева хөөрэнэ. — Ниитэ-политическэ литературын библиографиин методико болон уншагшадай эрилтэнүүдые хангаха бусад олон асуудалнуудые манай студентнэр мэдэхэ ёһотой. Студентнэрнай яһала муу бэшэ бэлэдхэлтэй байгаа, олон хүн «4», «5» гэһэн сэгнэлтэ абаа.

Соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин факультет. Энэ үдэр хатарай отделениин 1-дэхи курсын студентнэр, 4-дэхи курсын театралнууд шалгалта үгэжэ байнад. Театралнууд гэжэ эндэ уран һайханай театральна коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд боложо гараха студентнэрые нэрлэдэг.

Соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулхын тула мэргэжэлтэ бүхэн ородой классическа, гадаадын, совет литература тон һайнаар мэдэхэ зэргэтэй. Хүниие дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлгэдэ классическа уран зохёол ехэ удха шанартай гэжэ хэндэшье мэдээжэ, 19-дэхи зуун жэлэй ород литератураар 1-дэхи курсын студентнэр шалгалта барижа байна. А. С. Пушкинай мэдээжэ зохёол «Евгений Онегин» тухай Лариса Богомазова хөөрэнэ. Энэ зохёолые али бүхы талаһаань шэнжэлхые оролдоно. Багшанар Ида Дмитриевна Шепелова Вера Никитична Калаганская хоёр анхаралтайгаар шагнана. Студентка харюусажа дүүргэбэ. Нэмэлтэ асуудалдашье тодорхой һайн харюу үгэбэ. Багшын табиһан сэгнэлтые тэрэ баяртайгаар харана. Басаган «таба» абаа.

218-дахи аудитори. Эндэ гүрэнэй шалгалта боложо байна. Энэ жэлдэ һургуулияа дүүргэжэ байгшад эгээн харюусалгатай шалгалтаяа научна коммунизмаар барижа байнад. Тугаарай аудиторинууд соо нэгэ хоёр багшанар байһан һаа, эндэ гүрэнэй комисси шалгалта абажа байна.

«Коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын гол асуудалнууд, шэглэлнүүд, арга боломжонууд» гэһэн асуудалда Нина Бурлакова харюусажа байна. Бэлэдхэл һайнтай гэжэ гансата мэдэхээр. Тордиһогүйгөөр, ульгамаар харюусана. Нина Бурлакова гурбан жэлдэ бүлэгэйнгөө староста ябаа, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Хоёрдохи асуудалынь — «Арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүгжэлтын шэнэ шата». Энэшье асуудалда басаган тодорхой һайн харюу үгэбэ.

Шалгалтаа үгэһэнэйнь һүүлээр Нина Бурлаковатай уулзабаб. Тэрэ өөрөө Хлагта хотоһоо ерэһэн. Институдаа дүүргээд Эрхүүгэй областьдахи Железногорск-Илимский хото ошожо ажаллаха түсэбтэй. «Руднигэй хүдэлмэрилшэдэй амарха гоё һайхан соёлой ордон бии гэжэ дуулааб. Тэндэ соёлой хүдэлмэри эмхидхэхэ зорилготойб», — гээд Нина хөөрэнэ.

Шэл, бетоноор бүтээгдэһэн институдай байшан соо шэмээгүй. Аалиһ байдалые сошоон, хаа-яа баяртай энеэдэн, хүхюун хүлгөөн дуулдана. Хэншьеб нэгэн шалгалтадаа һайн сэгнэлтэ абаа ха.

Б. БАТОЕВ.

Зурагууд дээрэ: 1. Гүрэнэй шалгалтын үедэ. 2. Шалгалтын урда тээ.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

СПОРТ ТОБШОХОНООР...

ШАТАР. Совет гроссмейстер Анатолий Карпов шатараар дэлхэйн чемпион болоһонойнгоо һүүлээр уласхоорондын ехэ мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадаба. Дэлхэйн эрхим бэрхэ гроссмейстернүүд Югославида үнгэргэгдэһэн энэ мүрысөөндэ наадаһан байна. Тиихэдэз А. Карпов нэгэшье хүндэ шүүгдэнгүй, илажа гараа. Һүүлшын, 15-дахи турта тэрэ Югославиин шатаршан Марьян Карнартай тэнсэжэ, 11 очкотой болоо. Глигорич (Югослави) — 10, Горт (Чехословаки), Рибли (Венгри), Фурман (СССР) — 9,5, Портиш (Венгри), Парма (Югослави) — 8,5 Любоевич, Велимирович (хоюулаа Югославиһаа) — 8, Барле — 7,5, Планинц (хоюулаа Югославиһаа) — 6,5, Мариотти (Итали), Гарсиа (Куба) — 6, Мусил — 4,5, Остерман — 4, Карнар бултадаа Югославиһаа) — 3 очкотой.

МЭРГЭН БУУДАЛГА. Спортын энэ зүйлөөр Европын чемпионат Румыниин ниислэл хотодо боложо байна. Москвич Александр Митрофанов хоёр алтан медальда хүртөө. Бага аматай буугаар зогсоод буудахадаа, тэрэ эрхим дүн харуулба — 381 очко. Удаань хэбтээд, зогсоод, үбдэг дээрэһээ буудахадаа. 1164 очко абаһан байна. СССР-эй мэргэшүүл командаараа илаа — 4604 очко. Новосибирск хотын спортсмен Григорий Запольских мэргэн буудалгаар Румыниин түрүү һуури эзэлэлгын нэмэл мүрысөөндэ хабаадан, пистоледээр мэргэлхэдээ, 568 очко тудажа, чемпион болобо.

УҺАН ДЭЭРЭ БӨМБЭГӨӨР НААДАЛГА. Олимпиин наадануудай чемпионууд — совет ватерполистнууд Югославиин Будва хотодо үнгэргэгдэжэ байһан Адриатикын кубогта хүртэхын түлөө уласхоорондын мүрысөөндэ илаба. Һүүлшын урда тээхи наадата манай спортсменүүд Югославиин сутлуулагдамал командые 8:6 тоотойгоор шүүгээ. Дэлхэйн чемпионууд — Венгриин ватерполистнууд США-гай командада 3:5 тоотойгоор булигдаһан байха юм.

ФУТБОЛ. Москвагай «Спартагай» футболистнууд Испаниин Леон хотодо Англиин «Данди» гэжэ клубые 3:1 тоотойгоор илажа, уласхоорондын мүрысөөнэй түгэсхэлэй наадаанда хабаадаха эрхэ олобо. Испаниин «Леонезын» футболистнууд манай командатай уулзаха байна.

СССР-эй чемпионадай ээлжээтэ наадануд июлиин 22-то үнгэргэбэ. «Пахтакор» — «Днепрые» — 1:0, «Динамо» (Киев) — «Динамые» (Тбилиси) — 3:1 шүүгээ; «Черноморец — ЦСКА — 0:0, «Зенит» — «Арарат» — 1:2, «Карпаты» — «Локомотив» — 0:0 гэһэн тоотойгоор дүүрэээ. Үнгэрэгшэ субботодо Москвагай «Торпедо» талмай дээрээ Ростовой армеецүүдтэй уулзахадаа, 1:2 тоотойгоор шүүгдэһэн байха юм.

ТАМАРАЛГА. Ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Лонг-Бич хотодо үнгэргэгдэжэ байна. США-гай тамарагшад дэлхэйн рекорднуудые шэнэлнэ. Субботодо Ширли Бабашофф 400 метртэ тамархадаа, шэнэ рекорд тогтообо — 4 мин. 14,76 сек. 1500 метрэй зайда тамарһан Тим Шоу хоёр рекорд шэнэлээ. Эндэ тэрэ 800 метртэ 8.13, 68 мунута саг харуулжа, рекорд тогтооһон байна. Джим Монтгомери 100 метрые 51,11 секунда соо гаталаа. Марк Спицт гэгшэдэ хабаатай дэлхэйн рекордые тэрэ 0,10 секундаар үлүүлбэ.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Артлото» (үнгэтэ). 11.00 — «Не отдавай королеву» — телевизионно уран һайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (1-дэхи сери, үнгэтэ). 12.10 — «Орленок» телестудиин концертын зал (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Уран зохёолой хөөрөөнүүд». 14.00 — «Масштабные ребята» — телевизионно хүгжэмтэ фильм-зүжэг (нэгэдэхи хэһэг). 15.05 — «Спортлото» наадалга» (үнгэтэ). 15.15 — «Франциин хүбүүн» — телевизионно документальна фильм (үнгэтэ). 16.15 — Концерт. 16.35 — Футбол. «Торпедо» (М) — «Динамо» (К). 17.20 — «Не отдавай королеву» (1-дэхи сери). 19.00 — «Шатарай һургуули».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Мүрысөөн — олон түмэнэй үүсхэлтэ хэрэг» (буряадаар). 19.50 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 20.00 — Футбол. «Торпедо» (М) — «Динамо» (К). 20.50 — «Франциин хүбүүн» — Морис Торез тухай телевизионно документальна фильм. Совет телевидениин ба радиогой политическэ шэнжэлэгшэ А. Потапов оролто үгэ хэлэхэ (үнгэтэ). 21.50 — «Не отдавай королеву» 1-дэхи сери). 23.00 — «Манай адрес — Советскэ Союз» (үнгэтэ). 24.00 — «Время». 00.30 — «Энэниие таанар шадахат» — викторина.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.30 — Концерт. 19.50 — 20.00 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Ажалай эстафетэ». 20.20 — «Сэсэг» — эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаһан телевизионно журнал.

Хилын саанаһаа

· телефон · телеграф · радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Эдвард Герегэй хани ёһоной албанай хэрэгээр июнин 23-да Москва ерээд бусаһан тухай ПНР-эй ба бусад социалис оронуудай хэблэл түрүүшынгээ хуудаһануудта толилно. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй, Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Э. Герегэй хоорондо болоһон хөөрэлдөөн тухай газетэнүүд толилхэдоо, зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар үгээ бүрин ойлголсолгын, үнэн хани барисаанай, бата нэгэдэлэй оршон байдалда тэрэнь үнгэрөө гэжэ тэмдэглэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын Бельгиин король Бодуэнтэй уулзаһан тухай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын Бельгиин Премьер-Министр Л. Тиндемансатай, Бельгиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Р. Ван Элсандтай уулзажа хөөрэлдэһэн тухай Бельгиин хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Советскэ Союзай ба Бельгиин хоорондохи заншалта хани барисаан, харилсаа холбоон хоёр ороной арадуудай аша туһада, Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангалгын аша туһада саашадаашье хүгжэхэ гээд этигэжэ найдажа байһанаа хэблэл элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй XXIX сессиин Будапештдэ нээгдэһэн тухай олон тоото материалнуудые социалис гүрэнүүдэй хэблэл толилно. Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй орган — «Непсабадшаг» түрүү бэшэг толилбо. СЭВ-тэ хабаатай бүхы оронуудай аха дүү ёһоной харилсаа холбооной, хоорондоо туһалалсалгын ашаар орон бүхэнэй арадай ажахы амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гээд тэмдэглэнэ.

Ядерна түхеэрэлгэтэй «Плутон» гэдэг Франциин ракетэнүүдые ФРГ-гэй газар дээрэ байлгаха тухай хөөрэлдөөнүүдэй болоһонтой дашарамдуулан, Франциин Коммунис партиин, Германиин Коммунис партиин гаргаһан хамтын буруушаалые Парижай «Юманите» газетэ толилбо. Хоёр ороной бүхы ажалшан арад, бүхы демократууд, арадуудай национальна аша туһые, хоорондынь хани барисаае хүндэлдэг бүхы хүнүүд энээниие буруушаана.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Люксембургда нээгдэһэн зүблөөн тухай Баруун Европын оронуудай хэблэлэй зургаанууд толилно.

(ТАСС).

БРЮССЕЛЬ

Хоёр ороной арадуудай аша туһада

ТАСС

Бельгиин король Бодуэнэй, королева Фабиолын албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан тухайда ороной олониитэ, политическэ ба худалдаа наймаанай тушаалтад гол анхаралаа хандуулна.

Король Бодуэнэй СССР-тэ ошолго Бельгиин ба Советскэ Союзай хоорондохи политическэ, экономическа, научна ба соёлой харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ нүлөөлхэ байха гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй министр Р. Ван Элсланд тэмдэглээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Бельгиин ба СССР-эй хоорондын худалдаа наймаанай хэмжээн улам үргэдэжэ байна гээд гадаадын худалдаа наймаанай министр М. Туссэн мэдүүлбэ. 1971 ондо Бельгиин худалдаа наймаан 3,2 миллиард франкын хэмжээтэй байһан һаа, харин 1974 ондо 14,3 миллиард франкда хүрэһэн байна.

Бельгиин ба Советскэ Союзай хоорондохи али бүхы харилсаа холбоое бэхижүүлгэ хоёр арадай аша туһада харюусаха байна гэжэ М. Туссэн хэлэбэ.

Нютагай дэлгүүр дээрэ совет эдлэл хэрэгсэлнүүд улам ехээр гарадаг боложо байна гээд нютагай хэблэл бэшэнэ. Түмэр зүһэдэг станогууд, ашагта малтамал шанаржуулдаг түхеэрэлгэнүүд, хүдөө ажахын элдэб оньһон техникэ, автомобильнууд, суднанууд, подшипнитууд, фотоаппаратура тэдэнэйнь тоодо бии.

Манай хоёр ороной хоорондо дипломатическа ба худалдаа наймаанай харилсаа холбооной тогтоогдоһоор 40 жэлэй ойе эдэ үдэрнүүдтэ тэмдэглэхэ байнабди. Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума манай харилсаа холбооной улам бэхижэхэ байһаниинь дамжаггүй.

ДЕЛИ

ЗАМБУУЛИН РУУ ИНДИИН НАЙДАМТАЙ АЛХАМ

ТАСС

Газарые тойрон дабшадаг Индиин түрүүшын хэмэл одоной замбуулинай дайда руу табигдаһанһаа хойшо хоёр һара үнгэрбэ. Энэ ушарта зорюулагдажа, Бангалорто болоһон пресс-конференци дээрэ хэмэл одоной проектые хүтэлбэрилэгшэ, Индиин элитэ мэдээжэ эрдэмтэ, У. Р. Рао үгэ хэлэхэдээ, хэмэл одоной бүхы түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглээ. Тиигэжэ Шрихарикодтохи, Бангалортохи станцинууд үнэтэ мэдээсэлнүүдые абажа үргэлжэлһөөр. «Хэмэл одон хүдэлхээ болёоха гэһэн баруун оронуудаар тараһан зэрэб үгэнүүд худал байна. Түрүүшын үдэрнүүдтэ, үнэхөөрөөшье, бэрхэшээл түбэгүүд тохёолдоо һэн. Тэрэнэй хүдэлмэрээр сэдьхэлээ хананхайбди гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Мүнөө хэмэл одон Газарые 950 дахин тойроод ябана.

Замбуулинай дайда шэнжэлхэ талаар Советскэ Союзтай хэгдэдэг харилсаанда эрдэмтэ үндэр сэгнэлтэ үгөө. СССР-эй газар дайда дээрэһээ совет түлхин гаргадаг ракетын туһаламжаар «Ариабата» гэжэ хэмэл одон табигдаа гээд тэрэ хэлэбэ. Хэмэл одые бүтээхэдээ, совет эрдэмтэдһээ үнэтэ заабари зүбшэлнүүд абтаа.

ЛИССАБОН

Ажал ябуулгынь хүтэлбэри болохо

ТАСС

Португалиин Революционно соведэй баталан абаһан программна документые — Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй (ДВС) политическэ ажал ябуулгын түсэбые Португалиин демократическа олониитэ үргэнөөр шэнжэлнэ.

Португалиин Коммунис партиин мэдүүлгэ туйнхаглагдаа. Энэнь Португалиин революциин агууехэ зорилгонуудые, түсэбүүдые бэелүүлхэ гол документ болоно. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй политическэ ажал ябуулгын түсэбэй үндэһэн зүйлнүүд Португалиин ажалшан арадай, хүн зоной аша туһада, хүсэл эрмэлзэлдэ, уг зорилгонуудта таараха байна гээд тэмдэглэгдэнэ.

ДВС-эй политическэ ябуулгын түсэб ороной хуби заяанда ехэ удха шанартай гэжэ Португалиин демократическа хүдэлөөн гэдэг партиин мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Ниитэ национальна шэнэдхэлгэ хубилалтануудые хэхэ агууехэ зорилгоёо бэелүүлхын тула Португалиин арад зониие нэгэдүүлхэ гэжэ партиин гэшүүд оролдоно.

ЛИССАБОН

Мозамбигай бэеэ дааһан байдалай һайндэр

ТАСС

Шэнэ гүрэн — Мозамбик Июниин 25-да дэлхэйн карта дээрэ бии болобо. Мозамбигай бэеэ дааһан байдалтай бололго 1974 оной апрелиин 25-да Португалида фашис ба колониальна засаг захиргаание унагааһан Португалиин фашистнуудта эсэргүүсэгшэдэй, демократуудай, Мозамбигай патриодуудай хамтын хүсэлэл оролдолгын үрэ дүн мүн.

Тиимэһээ шэнэ демократическа Португали Мозамбигай бэеэ дааһан байдалтай бололгын һайндэртэ үргэнөөр хабаадуулагдаха байна. Саг зуурын правительствын премьер-министр Васку Гонсалвиш, гадаадын хэрэгүүдэй министр Эдуарду Мелу Антуниш, Саг зуурын правительствада ородог политическэ дүрбэн партиин хүтэлбэрилэгшэд энэ һайндэртэ хабаадаха байна. Португалиин Коммунис партиин генеральна секретарь Алваро Куньял эдэнэй дунда байлсаха.

Премьер-министр Васку Гонсалвиш Лоренсу-Маркиш мордохынгоо урда тээ «Секулу» газетэдэ мэдүүлгэ хэһэн байгаа. Мозамбигай ба Португалиин арад зоной хуби заяан ниитэ нэгэн юм. Эдэнэр ерээдүй тээшээ хамтадаа дабшаха ёһотой гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Манай зам хадаа дэбжэлтын түлөө, хүн зоной ажана байдалай түлөө, болбосон һайн общество байгуулхын түлөө тэмсэлэй харгы болоно.

БЕРЛИН

БЕРЛИНДЭ СУГЛААН БОЛОБО

ТАСС

ГДР-эй партинуудай ба олониитын эмхинүүдэй демократическа бүлэглэлэй суглаан Берлиндэ болобо. СЕПГ-гэй ЦК-гай һаяын пленумэй шиидхэбэринүүд тухай һанамжануудаа хэлэлгэ — суглаанай зүблэхэ зүйлэй гол асуудал болоно.

Республикын партинуудай ба олониитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, СЕПГ-гэй ээлжээтэ съезд зарлаха тухай СЕПГ-гэй ЦК-гай пленумэй шиидхэбэри ороной ажалшан арадай эдэбхи бадаруулба, дэбжэлтэ үүсхэбэ гэжэ тэмдэглэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккертой Москвада уулзаһан тухай СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь А. Норден суглаанда хабаадагшадта мэдээсэбэ.

ГДР-эй партинуудай ба олониитын эмхинүүдэй демократическа бүлэглэл энэ шухала уулзалгые, тэрэнэй дүнгүүдые бүрин һайшаана.

АЛЖИР

Х. БУМЕДЬЕНЭЙ ҮГЭ

ТАСС

Алжирай Революционно Соведэй түрүүлэгшэ Х. Бумедьен дээдэ зиндаагай национальна кадрнуудай эндэ үнгэргэгдэһэн зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, үнгэрһэн арбан жэл соо ороной хүгжэлтын дүнгүүдые согсолоод, ерээдүйдэ тэрэниие хүгжөөхэ түсэбүүдые хараалһан байна.

Республика гайхамшагта амжалтануудые туйлаа гээд тэрэ тэмдэглээ. Гадаадын оронуудай зүгһөө дулдыдангы байхаяа болиһон, экономикоёо хүгжөөһэн, индустриин үндэһэ һуури байгуулһан, үндэһэн кадрнуудые һурган бэлдэһэн байна.

Алжирта аграрна революци үнгэргэхэ шухала гэжэ Х. Бумедьен мэдүүлээ. Энээнэй ашаар үргэн ниитэ таряашадай дунда газар хубаарилагдан үгтэхэ, кооперативууд тогтоогдохо байна. Таряашадта налог татабари ашахаяа болиһон ушар социальна асуудалнуудаар гүрэн түрын бэелүүлһэн шухала хэмжээ ябуулга болоно.

Национальна суглаа (парламент) эмхидхэн байгуулха зорилготойгоор ерэхэ жэлэй июниин 19-дэ орон дотор һунгалта үнгэргэгдэхэ. Тиихэдэ АНДР-эй президентые һунгаха һунгалта болохо юм гэжэ Х. Бумедьен мэдээсэбэ.

Араб оронуудай оршондо оромнай хэдэ хэдэн шухала үүсхэл эдэбхи гаргаһан байна. Шэнэ экономическа ёһо гурим тогтоолго, сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаадахагүй ябадал ехэ удха шанартай байна гээд тэрэ Алжирай гадаадын политика тухай хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. 1967, 1973 онуудта Дүтын Зүүн зүгтэ болоһон дайн байлдаануудай үеэр араб арадуудай тэмсэлые дэмжэхэ, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэйүүдые хангаха хэрэгтэ АНДР ехэ туһа хүргэһэн байна гэжэ Х. Бумедьен һануулаа. Египет, Сири ба палестинынхид үгээ ойлголсожо, Дүтын Зүүн зүгэй шахардуу байдалые гуримшуулха ёһотой гэжэ Алжир тоолоно гээд тэрэ хэлэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ЭКОНОМИКОНЬ УЛАМ МУУДАНА

ТАСС

США-гай бүридхэлэй мэдээнүүдһээ харахада, Америкын экономико гушаад онуудай ехэ түгшүүрилһээ хойшонхи эгээн ехэ, эгээн удаан экономическа доройтолгодо улам ехээр орожо үргэлжэлһөөр. 1973 оной намарһаа хойшо промышленна үйлэдбэрилгынь хэмжээн 14 үлүүтэй процентээр хороо. Гэхэтэй хамта ажалгүйшүүлэй тоо бүхы хүдэлмэришэдэй 4,5 процентһээ 9,2 процент хүрэтэр олошорһон байна.

Экономикын доройтолго зогсоогдоо, оромнай үйлэдбэреэ заһаруулжа захалха үедөө ороод байна гэжэ США-гай правительствын зарим дээдэ тушаалтад баталан хэлэнэ. Теэд, бодото байдалынь тад ондоо байна.

МАРДАД

Киприодуудай шиидхэбэри

ТАСС

Булимтаран эзэмдэгдэһэн Араб газар нютагуудые сүлөөлхын түлөө. Палестинын араба арадай үндэһэн эрхэнүүдые һэргээхын түлөө тэмсэдэг араб арадуудые Кипр бүрин дэмжэнэ гээд албанай хэрэгээр Ирагта ерээд байһан Кипрэй Республикын президент архиепископ Макариос, эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлбэ. Булимтаран эзэмдэһэн араб газар нютагуудтаа үлэхэ гэһэн политика Тель-Авивай бэелүүлжэ байһые тэрэ эрид буруушааба.

Дүтын Зүүн зүг тушаа дэлхэйн империализмын хараалһан хорото түсэбүүд энэ районой, тэрэ тоодо Кипрэй бүхы арадуудта харшаар шэглүүлэгдэнхэй байна гэжэ президент тэмдэглээ. Араб оронуудта эсэргүү эзэрхэг түримхэй шэнэ ябуулгануудые хэхын тула манай аралые хэрэм болгохо гэжэ империалис хүсэнүүд һанаашална. Гэбэшье империалистнуудай хорото түсэбүүдые таһалдуулха юумэн хэгдэхэ гэжэ президент мэдүүлбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Шадабаришье, шуналщье» В. Крыловой репортаж. «Захилнууд — болзорһоо урид» — П. Скрипкичэй корреспонденци. «КПСС-эй XXV съездэдэ — ажалай бэлэгүүд» — Л. Ерофеевэй корреспонденци. «Үшөө хүсэд бэлэн бэшэ» — арадай хиналтын, «Правда Бурятии» газетын шалгалта. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Шанарай талмай» — А. Салтыковой статья. «Мэргэжэлэй гашуун амтан» — А. Куклинай статья. «Үндэр соёл культурын районой түлөө» — Г. Клепиковэй статья. «Лектор — соёл сурталай талаар хүмүүжүүлэгшэ» — Г. Шалыгинай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хүнгэн жанр» — В. Лазаревай статья. ТАСС-ай фотомэдээсэл. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Хүн-хүндэ» — М. Платоновой статья. «Хүүгэд юу уншанаб?» — Г. Елисеевагай корреспонденци. «Пивын заводой 100 жэл» — фотомэдээсэл. «Бэшэгээр наймаа хэхэ» — мүрдэгшын тэмдэглэл. Элдэб һонин.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Урда аймагуудта аадар, бороо орохо, Зүүн-хойноһоо секундын 10—14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 26—31 градус дулаан болохо. Байгал шадарай, Захааминай болон Зэдын аймагуудта 20—25. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 14—16, үдэртөө 29—31 градус дулаан болохо.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ЛЕНИНГРАДАЙ ЖЕНЬШЕНЬ

ЛЕНИНГРАД хотодо ажаһуудаг, саад ургуулагша Павел Николаевич Крюков женьшень (хүн-үбһэ) тарижа ургуулба. Багахан участок дээрэ «хүн-үбһые» ургуулхын тула арба гаран жэлдэ ехэ туршалга хэһэн байна. Энэ үе соо П. Н. Крюков хоморой шухаг хэдэн арбаад ургамал ургуулжа абаа. Гэбэшье эгээл ехэ — 200 грамм шэгнүүртэй тиимэ ургамалай үндэһэ һаяхан малтажа абаба. Энэнь 10 жэлэй урда тээ таригдаһан юм.

Саад тарилгша «хүн-үбһэнһөө» гадна, эмдэ ородог бусад ургамалнуудые: хитад лимонник, валериана болон аир таринжа ургуулна.

ТАЙМЫРАЙ «ЕССЕНТУКИ»

ГЕОЛОГУУД рудагай хэблэгшэ бэдэрхэн, Норильск шадар газар үрөмдэбэ. Огто хүлеэгдээгүй байтарнь, 800 метрһээ аршаан булаг бурьялан гараа. Энээниие лабораторидо шэнжэлжэ үзэхэдэ, химическэ бүридэлөөрөө суута «Ессентуки»-да адли байшоо. Саашадань бүри нарин шэнжэлхын тула тэрэ аршаан ондоо тээшэнь эльгээгдэбэ.

Фокинско аршаан булаг Таймырта ори ганса бэшэ юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ Норильскын геолого-бэдэрэлгын нэгэдхэлэй экспедициин хүдэлмэрилэгшэд Валек гэжэ тосхон, Лиственница гэжэ үзэсхэлэн һайхан гол шадар бром ба йодоор элбэг газар доорохи гол мүрэнүүдые элирүүлһэн байна.

СИБИРИИН БАЙГААЛИИН БАЯЛИГ

ОМСК хотын эдэ хоолой комбинадта автомат шэнэ линии ашаглалгада үгтөө. Сибириин байгаалиин баялиг — эмдомто ургамалнууд, алим жэмэс, мёд, һамар энэ бүлиүлагдан болбосоруулагдаха юм.

Манай орон дотор суудагаһан тиимэ продукци үйлэдбэрилгэ нилээд үргэдхэгдэхэ байна. Бэлэдхэлэй пунктнууд олошоруулагдаха. Сибирьтэхи энэ ехэ предприяти 10 миллион түхэригэй продукци гаргаха. Дэлхэй дээрэ ехээр суурхаһан Сибириин нохойн хошууной үрэ илангаяа ехээр суглуулагдаха байна. Грицбедэй, зубровкын үбһэ ногоон, Сибириин рябина, алирһан, яльхаа ехэ мэтын жэмэсүүд, нюдэлэн мойһон кондитерүүдэй зүгһөө һайшаагданхай.

Он жэлэй үнгэрхэ тудам элдэб янзын үрэ жэмэс суглуулан хуряалга үргэдхэгдэжэ байна. Энэ хизаарта ургадаг бүхы баялигуудай табаһай нэгэ хубинь тус комбинадта бүлиүлагдаха юм.

МАНТАН ТОМО ЯСЕНЬ

САРА-ХАСОР гэжэ хадата газарта ургадаг мантан томо ясень Таджикистандахи эгээн үндэр хольын модоной нэгэн гэжэ тоолоогдоно. Бүһэлүүрээрээ 13 метр болодог. Энэ модоной мянга гаран жэлдэ ургажа байна гэжэ эрдэмтэд тооложо.

Олон арбаад жэлдэ иимэ модон дүтэ шадарай кишлагуудай ажаһуугшадта «барилгын материалнуудай үндэһэ һуури» болоһон байна. Тэрэнэй дэлбэгээр ехэ набшаһаар уран даршуул үүдэ, сонхын рама, ставни болон бусад хэрэгсэлнүүдые дархалдаг байгаа. Мүнөө энэ модон гүрэнэй харууһанда абтанхай.

Мантан томо модод хада газарта үсөөн бэшэ дайралдадаг. Мүнөө республика дотори байгаалиин иимэ 40 гаран хүшөө бүридхэлдэ абтанхай.

МАРТАНГҮИ ҺАНААД, СОХИДОГ МАШИНКА

МАРТАНГҮЙ һанаад, сохидог машинка Англида бүтээгдэбэ. Тэрэнь автомат түхеэрэлгэтэй гэжэ хангагданхай гэжэ «Файншиал таймс» газетэ бэшэнэ. Иимэ машина «ухаан» соогоо 250 мянга хүртэр тэмдэг һанадаг, хаанашье тогтохо байгаа, хойно хойноһоонь удаа дараалан сохижо шадаха.

МОГОИН ХОРОНҺОО АБТАҺАН ШЭНЭ ЭМ

ШУҺАНАЙ гаралгые зогсоохо «Экарин» гэжэ шэнэ эм Прагын врач Ф. Корналик бии болгобо гээд ЧТК агентствэ мэдээсэнэ. Энэ эм Инбиин мэргэн дээрэ гэжэ могоин хороноһоо абтаһан байна.

ҺУДАЛАИ ТОМО БОЛОЛГЫЕ ЭМШЭЛНЭ

ҺУДАЛАЙ томо болололгые арсалха эм Болгарин Разград хотодохи эм гаргадаг предприятида бии болгогдобо.

(ТАСС).

Газетымнай удаадахи номер июнин 28-да гараха.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-31, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-03536. Заказ № 00444